

e-klubb för regnbågsfamiljer

En virtuell handledningsmodell för professionella

Amanda Ekström

Emilia Lindström

Malin Lundberg

Lotta Nyström

Juulia Wallin

Caroline Welke

Examensarbete

Utbildning till socionom

Åbo 2017

EXAMENSARBETE

Författare: Amanda Ekström, Emilia Lindström, Malin Lundberg, Lotta Nyström,
Juulia Wallin och Caroline Welke

Utbildning och ort: Utbildning till Socionom, Åbo

Handledare: Gunilla Björklund, Bodil Julin & Hanna Limnell

Titel: e-klubb för regnbågsfamiljer – en virtuell handledningsmodell för
professionella

Datum 8.5.2017 Sidantal 46

Bilagor 4

Abstrakt

Detta examensarbete är en del av projektet e-clubbing. Syftet med projektet är att skapa välbefinnande och delaktighet bland deltagarna i en e-klubb och stärka deras egna resurser. Syftet med detta examensarbete är att stöda och handleda regnbågsfamiljer via en e-klubb och skapa ett socialt nätverk bland deltagarna. Målet är att färdigställa en modell med innehåll för en e-klubb som professionella kan tillämpa då de startar upp en e-klubb. Denna modell visualiseras genom en webbplats.

Examensarbetets frågeställning är hur den professionella kan stöda och handleda regnbågsfamiljer virtuellt och skapa en övergripande struktur för en e-klubb som kan tillämpas för olika målgrupper. Arbetets utgångspunkt är tjänstedesign med litteraturstudier som metod samt diskussion med två regnbågsfamiljer. Tidigare examensarbeten har inkluderats i utvecklandet av modellen.

Resultatet av arbetet är en webbplats där målgruppsinriktade modeller finns tillgängliga med information om e-klubbar.

Språk: Svenska Nyckelord: regnbågsfamilj, e-klubb, HBTQ, stödsamtal,
handleda, stöda, virtuell, professionell, föräldraskap

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Amanda Ekström, Emilia Lindström, Malin Lundberg, Lotta Nyström, Juulia Wallin och Caroline Welke

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Sosionomi, Turku

Ohjaajat: Gunilla Björklund, Bodil Julin & Hanna Linnell

Nimike: e-kerho sateenkaariperheille – virtuaalisen ohjaamisen malli ammattilaisille

Päivämäärä 8.5.2017 Sivumäärä 46

Liitteet 4

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö on osa projektia e-clubbing. Projektin tarkoituksena on lisätä hyvinvointia ja osallisuutta e-kerhon osallistujien kesken, sekä vahvistaa heidän omia resurssejaan. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tukea ja ohjata sateenkaariperheitä e-kerhon avulla, sekä luoda sosiaalinen verkosto osallistujien välille. Tavoitteena on valmistaa malli sisältöineen internetissä toimivalle e-kerholle, jota ammattilainen voi soveltaa rakentaessaan e-kerhoa. Malli visualisoidaan verkkosivuston avulla.

Opinnäytetyön kysymyksenasetteluna on kuinka ammattilainen voi virtuaalisesti tukea ja ohjata sateenkaariperheitä, sekä luoda kaiken kattavan rakenteen e-kerholle. Työn lähtökohtana on ollut palvelumuotoilu, kirjallisuuskatsaus, sekä kahden sateenkaariperheen kanssa käydyt keskustelut. Aikaisempia opinnäytetöitä on käytetty mallia kehittäessä.

Lopputulos opinnäytetyölle on verkkosivusto, josta löytyy eri kohderyhmille suunnattuja malleja, sekä tietoa e-kerhoista.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: sateenkaariperhe, e-kerho, HLBT, tukikeskustelu, ohjata, tuki, virtuaalinen, ammattilainen, vanhemmuus

BACHELOR'S THESIS

Author: Amanda Ekström, Emilia Lindström, Malin Lundberg, Lotta Nyström, Juulia Wallin och Caroline Welke

Degree Programme: Degree Programme in Social Services, Turku

Supervisors: Gunilla Björklund, Bodil Julin & Hanna Linnell

Title: e-club for rainbow families – virtual counselling model for professionals

Date 8.5.2017

Number of pages 46

Appendices 4

Abstract

This thesis is part of the project e-clubbing that started in January 2016. The project aims at creating wellbeing and social participation among the participants in a virtual e-club, as well as to strengthen their own resources. The purpose of this thesis is to support rainbow families and provide guidance for them through this virtual e-club, and to create a social network among the participants. The model is illustrated in visual form through a website, which healthcare professionals can use when putting together a virtual e-club for their own specific target groups.

The scientific argument in this thesis is based on exploring how healthcare professionals can support rainbow families in a virtual manner, and how they can use this material as an overarching template when creating the general architecture for a virtual e-club. Methods that are used in this thesis are service design and already existing research and literature, as well as discussions with two rainbow families.

This thesis resulted in a website that was created in order to provide templates for various target groups, alongside with information about virtual e-clubs that can be used by healthcare professionals.

Language: Swedish

Key words: rainbow family, e-club, LGBT, support discussion, guide, support, virtual, professional, parenthood

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Bakgrunden till e-clubbing.....	1
2.1	Datainsamlingsmetoder.....	2
2.2	Processbeskrivning.....	3
2.3	Tillförlitlighet.....	4
3	Regnbågsfamiljer som målgrupp.....	5
3.1	Definition av familjekonstellationer.....	6
3.2	Regnbågsfamiljer och kärnfamiljer.....	6
3.3	Regnbågsfamiljer och kärnfamiljer inom lagstiftningen.....	8
3.4	Att bilda en regnbågsfamilj.....	11
3.5	Regnbågsfamiljer inom dagvården.....	12
3.6	Redan existerande stöd för regnbågsfamiljer.....	13
4	En e-klubbs uppbyggnad.....	14
4.1	Tjänstedesign.....	15
4.2	Modell för träffar.....	15
4.3	Kommunikation.....	17
4.4	Bygga upp ett samtal.....	17
4.4.1	Inledningsfas.....	18
4.4.2	Mellanas.....	18
4.4.3	Avslutningsfas.....	18
4.5	Virtuell grupp och nätgemenskap.....	19
4.5.1	Virtuell samhörighet.....	19
4.5.2	Virtuell kommunikation.....	21
4.5.3	Virtuella samtalsgrupper.....	22
4.6	Identifiering av potentiella deltagare.....	24
4.7	Etiskt bemötande.....	26
4.8	Vett och etikett i en e-klubb.....	27
4.9	Teknik.....	28
4.9.1	Social Media.....	28
4.9.2	Skype.....	29
4.10	Spelregler och tystnadsplikt.....	30
4.11	Utvärdering av en e-klubb.....	31
4.12	Uppföljning med deltagarna.....	32
5	Slutprodukt – en e-klubb på nätet.....	33
6	Avslutning.....	39

Källförteckning	41

Bilageförteckning

Bilaga 1	Gantt-schema
Bilaga 2	Tjänstedesignposter
Bilaga 3	Webbplatsen
Bilaga 4	Projektplan

1 Inledning

Detta examensarbete vänder sig till professionella socionomer, sjukskötare och hälsovårdare inom social- och hälsovård. I arbetet utvecklas en modell för e-klubbar för regnbågsfamiljer med barn under skolåldern. Enligt Kuosmanen (2009, s. 181) minskade fördomarna gentemot homosexuella par på 1990-talet tack vare mediedebatten. Eftersom det tidigare fanns mera fördomar gentemot homosexuella hade examenarbetets skribenter den uppfattningen att familjerna ofta blir negativt bemötta eller har svårt att integrera sig i samhället, därför önskades större kunskap om hur man som professionell kan stöda dem i vardagen. Arbetet avgränsades till svenskspråkiga regnbågsfamiljer eftersom det redan existerar stödåtgärder på webben som riktar sig till finskspråkiga regnbågsfamiljer.

Syftet med detta examensarbete är att stöda och handleda regnbågsfamiljer via en e-klubb samt att skapa sociala nätverk mellan familjerna där de kan stöda varandra. Eftersom regnbågsfamiljer räknas till en minoritet så har alla kanske inte möjlighet att ha kontakt med andra regnbågsfamiljer som är i samma situation. Virtuella möten är därför ett bra sätt att skapa kontakter trots långt avstånd. Målet för examensarbetet är att utveckla en modell som professionella kan använda vid uppbyggnad av e-klubb för regnbågsfamiljer. För att bygga upp modellen tillämpas tjänstedesign. Modellen grundar sig på litteraturstudier, diskussioner med regnbågsfamiljer och kommer att lanseras på en hemsida. Frågeställningen för arbetet är hur den professionella kan stöda och handleda regnbågsfamiljer virtuellt.

Skribenterna studerar till socionom med barnträdgårdsläraryrke. Kompetenserna för en socionom är att befrämja jämställdhet och arbeta för att förebygga social utsatthet. Som socionom bör man även kunna fungera som sakkunnig i mångprofessionella arbetsgrupper och nätverk samt kunna utveckla serviceprocesser (AMK, 2014, ss. 1-2). Dessa kompetenser uppfylls genom arbetets syfte och mål, d.v.s. genom att skribenterna får kunskap om hur man stöder, leder och skapar sociala nätverk, samt antar ett utvecklingsinriktat arbetssätt.

2 Bakgrunden till e-clubbing

Detta examensarbete är en del av projektet e-clubbing med barn, unga, familjer och seniorer som startade i början av året 2016 vid Yrkeshögskolan Novia och pågår till slutet av år 2017 (Bilaga 4). Projektet strävar efter att "främja hälsa, välbefinnande och delaktighet hos barn,

unga, familjer och seniorer samt att genom stöd av likställda stärka deltagarnas egna resurser". Genom e-klubbar vill man utveckla nya digitala serviceformer för social- och hälsovård i världen som hela tiden går mot ett mer digitaliserad håll. Projektets förväntade resultat är övergripande strukturer för e-klubbar med färdiga målgruppsinriktade modeller som sedan kommer att lanseras på konferensen Mångprofessionell social- och hälsovård hösten 2017 som ordnas vid Yrkeshögskolan Novia. Efter detta finns de övergripande strukturer tillgängliga för alla professionella inom social- och hälsovården på projektets hemsida. (Julin, 2016).

Inom projektet har under våren 2016 producerats fem olika arbeten gällande e-klubbar som i detta arbete också delvis har använts som utgångspunkter. De tidigare arbetena är: *Föräldr@styrka- En e-klubb för småbarnsföräldrar* (Björk, Enqvist, & Gottberg, 2016), *Självkänslan i fokus : Hälsofrämjande e-klubb för barn i åldern 8-9 år* (Rebers, Andersson, Henriksson, Grönlund, & Jessica, 2016), *God hälsa vid diabetes genom e-klubb med TreM : Mat, Motion, Medicin* (Sundman, Dahlström, Lupala, & Romberg, 2016), *E-klubb för närståendevårdare : kamratstöd utan att behöva lämna hemmet* (Valtanen & Gammals, 2016) samt *Virtuell gemenskap : E-klubb för barn som är placerade på barnhem och går i årskurs 2-4* (Johansson, Gyllenbögel, Mäkinen, & Johansson, 2016). Slutprodukten för dessa arbeten var e-klubbar. I detta arbete kommer slutprodukten vara en modell för professionella som de kan använda för att bilda sina egna e-klubbar.

2.1 Datainsamlingsmetoder

I arbetet används litteratur som hittats med hjälp av sökord, vissa från databaser och vissa genom manuell litteratursökning. För att få tag på vetenskapliga artiklar användes databasen EBSCO. För att få litteratur som motsvarar de frågeställningar och tematik som finns i arbetet har bl.a. sökorden; regnbågsfamiljer, sateenkaariperheet, HBTQ (Homo-,Bi-,Trans- och Queerpersoner) och homosexualitet använts för att få tag i böcker från olika bibliotek. Denna litteratur har sedan studerats och analyserats för att hitta den information som ansågs ge de svar och de fakta som önskades inför detta arbete. Vissa artiklar och böcker som hittades lämnades medvetet oanvända eftersom de inte var tillräckligt vetenskapligt baserade eller för att de inte innehöll den önskvärda informationen.

Förutom allmän litteraturöversikt planerades det även in diskussioner med två regnbågsfamiljer, där båda hade barn i daghemsåldern. Detta gjordes för att få större förståelse för målgruppen och deras personliga behov, tankar och önskemål. Diskussionerna

var frivilliga och baserade sig på fritt samtal där familjernas egna åsikter kom fram. Detta var alltså inte en intervju med på förhand planerat innehåll. För att öka tillförlitligheten i arbetet gjordes dessutom en forskningsdagbok där det skrevs ner vilka sökord som användes, vid vilken tidpunkt och med vilka sökmotorer.

2.2 Processbeskrivning

Examensarbetsprocessens tidsplan ligger som grund för gruppens egen tidsplanering. Hela examensgruppen byggde tillsammans upp en faktabaserad grundstruktur för uppbyggnad av en e-klubb, vars rubriker delades upp mellan smågrupperna. Därefter fördjupade sig varje grupp i sitt arbete enligt de teman och målgrupper som hade valts.

I arbetet har det valts att illustrera tidsdispositionen enligt ett Gantt-schema då det ansågs vara passande för detta arbete. Ett Gantt-schema består av projektets olika faser på ett horisontellt diagram med en tidsaxel. På detta vis kan man illustrera starttiden för alla delmoment men även hur de hör samman och vilken tidsperiod man jobbat med dem. (Lundqvist & Marcusson, 2012, ss. 191-194). Med ett Gantt-schema kan man enkelt följa upp hur mycket tidsresurser man satt på projektet och vad som är gjort eller ogjort. Med hjälp av en nuläges-variabel är det dessutom lätt att se om man ligger i fas med tidsplaneringen. (Hallin & Karrblom Gustavsson, 2012, s. 179). Gantt-schemat är det mest använda schemat inom projektplanering för att visa tidsplaneringen i förhållande till den förutbestämda planen. Risken med ett Gantt-schema är att den lätt blir svårläst om man bifogar för mycket information. (Hallin & Karrblom Gustavsson, 2012, ss. 87-88). I detta arbete har därför schemat förenklats så att det skall vara enkelt att tyda och vara läsbart. (Bilaga 1).

Skribenterna i detta arbete har ständigt haft de etiska grunderna i tankarna, både gällande samarbetet gruppen emellan, men även vid diskussionen med regnbågsfamiljerna. Det var viktigt att familjerna inte skulle diskrimineras på något sätt. Viktigt var även att det inte fick tas för givet att dessa familjer faktiskt kände ett behov av stöd. Examensgruppen var av den åsikten att man aldrig får anta att någon behöver hjälp enbart för att de tillhör en minoritet. Den åsikten bör komma från familjerna själva, inte från de professionella.

Dessutom har gruppen försökt hålla arbetsmängden jämn mellan alla skribenterna, för att arbetsfördelningen skulle vara rättvis. Öppen diskussion har också varit viktig, så att ingen ska känna att den blir lämnad ensam med något som känns för svårt. I ett projekt handlar

etik om att skapa en bra relation till varandra samt stödja varandra i gruppen. Etiken i ett projektarbete tydliggör resultatet med projektet och relationerna som byggts upp mellan gruppmedlemmarna. (Macheridis, 2005, ss. 167-168). När man arbetar i ett projekt jobbar man ofta i grupp och då kan det uppstå vissa utmaningar. Dessa kan t.ex. vara att man inte förstår varandras professionella kompetenser eller att alla inte tar samma ansvar för att nå resultatet i projektet. (Macheridis, 2005, ss. 175-176). Gruppen har stött på en del utmaningar gällande avstånden mellan gruppmedlemmarna. Detta har lösts med Skype. Här har det upplevts vissa tekniska utmaningar, som dock har ordnat sig och inte påverkat arbetet allt för mycket. Dessutom har alla parter i gruppen olika tidtabeller med skola och arbete, vilket har gjort det till en utmaning att få tiderna till träffar att passa alla, men även detta har ordnat sig efter diskussion och planering.

För att uppnå ett bra projektresultat krävs det att man tillsammans med sina gruppmedlemmar har ett bestämt mål (Macheridis, 2005, ss. 175-176) vilket skribenterna i detta arbete har haft. Projektmedlemmarna avgör tillsammans hur vissa mål ska uppnås och med vilka medel. Dessutom skall kommunikationen inom gruppen, och delaktigheten i beslutstagande fungera för att projektet skall nå bästa möjliga resultat. (Macheridis, 2005, ss. 180-182).

Förutom detta har det även varit viktigt för skribenterna att hålla de etiska frågeställningarna i minnet då det gäller att använda litteratur. Att inte förvränga eller förändra fakta som använts har också varit viktigt, samt att inte plagiera den text som använts.

2.3 Tillförlitlighet

Tillförlitligheten i detta arbete kan definieras som skribenternas förmåga att uppnå arbetets mål, dvs. hur bra skribenterna lyckats med att få ett slutresultat som motsvarar förväntningarna. Det är viktigt att skribenterna definierar de centrala begreppen och arbetets avgränsning noggrant, planerar noggrant datainsamlingen samt försäkrar sig om att arbetet besvarar frågeställningen, för att kunna uppnå det bästa möjliga slutresultat. (Vilkka, 2015, s. 193). Meningen med detta arbete är att hitta ett svar på frågan hur man som professionell kan stöda och handleda regnbågsfamiljer virtuellt och utgående från detta skapa en övergripande modell för professionella som de fritt kan använda i sitt arbete. Skribenterna i arbetet har använt tid på planeringen under processen och strävat efter att alla begreppen är noggrant definierade samt att slutprodukten skulle svara på arbetets frågeställning.

Arbetets tillförlitlighet ökar alltid om arbetets slutresultat är sådant som skulle återfås ifall någon i ett senare skede skulle vilja göra ett liknande arbete (Vilkka, 2015, s. 194). Eftersom det har använts allmän litteraturöversikt för att skapa en faktabaserad grund för hela arbetet är det realistiskt att man skulle kunna få likadana resultat som i detta arbete om och när ämnet kommer att forskas mer om i framtiden.

Detta arbete baserar sig på tidigare kunskaper och forskningar om regnbågsfamiljer, både i form av böcker, vetenskapliga artiklar och olika lagar i Finland som styr regnbågsfamiljernas vardag. Eftersom det inte finns tillräckligt med faktabaserad och nyligen skriven information om regnbågsfamiljer i Finland har det också valts att använda lite äldre källor samt källor från andra länder, t.ex. från Sverige där det finns mera forskning kring ämnet.

Från första början av projektet och arbetet har det skrivits forskningsdagbok där det har antecknats alla processfaserna för att kunna redovisa vad som har skett under processen. I detta arbete har det även strävats efter att hänvisningar i texten är korrekta och att det har använts primära källor för att öka tillförlitligheten. Det har även strävats efter att den sammanställda texten baserar sig endast på aktuell existerande information och inte på t.ex. skribenternas egen syn om ämnet.

3 Regnbågsfamiljer som målgrupp

Målgruppen för detta examensarbete är svenskspråkiga regnbågsfamiljer med barn under skolåldern. Skillnaden mellan en kärnfamilj och en regnbågsfamilj är princip endast deras rättigheter. Lagstiftningen är i ständig förändring då det kommer till regnbågsfamiljernas rättigheter vad gäller både familjerätten och rätten till barn och föräldraskap. Behovet av stöd uppkommer just då det gäller att tyda lagstiftningen och familjerätten då skillnaden mellan en kärnfamilj och en regnbågsfamilj uppkommer i vardagen. Lagstiftningen ändras även snabbare än vad den gör för en kärnfamilj då det kommer till familjerättigheter. Äktenskapslagen (1929/234) har ändrat så sent som den 1 mars 2017 och som regnbågsfamilj måste man hålla sig mer uppdaterad om förnyelserna än vad en kärnfamilj behöver göra. Har man dessutom barn under skolåldern kommer man även i kontakt med många olika myndigheter och tyvärr är kunskapen de professionella besitter inte alltid av det nyaste rönet. Försättningsvis påverkar värderingar och normer i samhället den professionalitet som regnbågsfamiljer kommer i kontakt med. Att få adekvat hjälp och stöd med att tyda lagstiftning och hålla sig uppdaterad angående lagstiftningen är ingen lätt uppgift, vilket gör att det finns ett behov av en nätverksgrupp i form av t.ex. e-klubb.

3.1 Definition av familjekonstellationer

I denna text uppkommer olika benämningar på familjekonstellationer. Kärnfamiljen är en familj där föräldrarna består av en man och en kvinna som har barn tillsammans. Inom denna kategori ryms även så kallade pussselfamiljer, som definierar nyfamiljer med ett tvåkönat föräldrapar, där man kan ha egna barn från ett tidigare förhållande (antingen endast den ena föräldern eller båda föräldrarna) och eventuellt även ha gemensamma barn. I normala fall särskiljer man dessa familjer i två olika kategorier medan skribenterna i denna text benämner dem som en och samma för att skapa en bättre förståelse för skillnaden mellan tvåkönat föräldraskap och samkönat föräldraskap. Inom kategorin regnbågsfamiljer nämns även mångklöverfamiljer vilka består av fler än två föräldrar. Det kan t.ex. innebära att ett lesbiskt par och ett homosexuellt par har gemensam vårdnad om ett gemensamt barn eller ett samkönat par där ena partnern är den biologiska föräldern tillsammans med en utomstående (ensamstående) biologisk förälder. Familjekonstellationen kan alltså vara mycket mångdimensionell i en klöverfamilj. (Kuosmanen, 2009, ss. 184-189). För att få en förståelse och en lätt överskådlig text har skribenterna valt att använda benämningen regnbågsfamiljer för hela målgruppen.

Med begreppet regnbågsfamiljer avses alla barnfamiljer där en eller båda föräldrarna hör till sexual- eller könsminoriteter, t.ex. homosexuella, bisexuella och transsexuella. Med andra ord är regnbågsfamiljer familjekonstellationer som grundar sig på en annan relation än en heterosexuell parrelation. Alla regnbågsfamiljer kallar sig ändå inte för regnbågsfamiljer eftersom de inte vill använda definitionen eller inte tycker att ordet kan beskriva deras familj. Varje individ och familj har självbestämmanderätt som ger dem möjlighet att själva definiera sig själv och sin familj. Med definiering "regnbågsfamiljer" vill man främst lyfta upp familjernas mångfald. (Jämsä, 2008, s. 26).

3.2 Regnbågsfamiljer och kärnfamiljer

Så som alla kärnfamiljer skiljer sig från varandra skiljer sig även alla regnbågsfamiljer från varandra. Dock finns det några faktorer som är kännetecknande och relaterande för de flesta av regnbågsfamiljerna. Första faktorn är väldigt noggrann planering gällande bildandet av familj. Andra faktorn är att regnbågsfamiljer inte nödvändigtvis har vissa kulturella modeller de följer utan de har en möjlighet att själv skapa sina egna verksamhetsmodeller om hur de vill fungera som en familj. Det kan också leda till svårigheter då familjen måste skapa sina verksamhets- och familjemodeller helt själv från början. Tredje faktorn är bristande juridisk

säkerhet mellan familjemedlemmars relationer vilket leder till att föräldrar inom regnbågsfamiljer har olika positioner, speciellt då det finns mer än två föräldrar. Fast familjerna försöker lösa detta problem genom olika överenskommelser som gäller t.ex. barnets vård eller rättigheter till att träffa barnet, är dessa överenskommelser ändå inte juridiskt bindande. Fjärde faktorn är att sexual- och könsminoritetsposition sällan fortgår från en generation till en annan. Detta betyder att trots att föräldrarna skulle höra till en sexual- eller könsminoritet hör inte deras barn nödvändigtvis till dessa minoriteter. Trots att människors attityder och lagstiftning nuförtiden har blivit mera accepterande har sexual- och könsminoriteternas positioner i vårt samhälle länge varit marginaliserade och de gamla attityderna samt erfarenheterna finns fortfarande kvar i dagens läge. Detta kan inverka negativt på regnbågsfamiljernas barns utveckling om de blir tvungna att läsa t.ex. negativ text eller lyssna på människors negativa åsikter om ämnet. (Jämsä, 2008, ss. 28-29).

Heteronormativiteten styr fortfarande människornas tankar i vårt samhälle. Detta betyder att alla människor antas vara heterosexuella om det inte kommer fram att den sexuella läggningen är någon annan. (Jämsä, 2008, s. 32). Om en person som hör till sexual- eller könsminoritet inte tar fram sin sexualitet och berättar öppet om den, blir personens sexualitet lätt osynlig. Då man berättar om sin sexualitet och identitet handlar det alltid om att avslå de heteronormativa tankarna. "Att komma ut" är inte en sak som händer enbart en gång utan det kommer ständigt nya situationer där man är tvungen att komma ut på nytt. Detta är en sak som några kan vänja sig vid men det finns också människor som blir frustrerade och upplever att det är tungt att komma ut beständigt. (Jämsä, 2008, s. 29).

Då vuxna som hör till sexual- eller könsminoriteter vill bilda familj hamnar de ständigt att komma ut på ett helt nytt sätt. Då ett barn fötts blir samhället involverat i familjernas liv genom att barnets juridiska position måste utredas och föräldrarnas ansvar och skyldighet följs kontinuerligt. Efter att barnet har fötts blir familjen också en del av servicesystemet (rådgivning, dagvård, bidrag o.s.v.), vilket betyder att föräldrarna än oftare behöver förklara sig och sin sexualitet. Då barn växer upp och börjar berätta om sin familj och deras liv kommer familjens uppbyggnad fram igen. I början kan det kännas svårt att berätta om sin regnbågsfamilj, men familjen är en av de viktigaste sakerna i barnets liv och oftast något som man pratar om med alla. (Jämsä, 2008, ss. 29-30).

3.3 Regnbågsfamiljer och kärnfamiljer inom lagstiftningen

År 1981 ströks homosexualitet ur sjukdomsklassificeringsregistret i Finland och först 1991 tog världshälsoorganisationen WHO bort klassificeringen sinnessjukdom gällande homosexualitet. Året 1995 förbjöds diskriminering på grund av sexuell läggning i den finländska lagstiftningen. (Norrhem, Rydström, & Markusson Winkvist, 2015, ss. 119-122). Människorättsfrågorna i dagens Europa fokuserar på sexuella minoriteters rätt (Hultman, 2012, s. 9). År 2011 antog rådet för mänskliga rättigheter FN:s första resolution om HBT-rättigheter. Frågan har funnits längre än så men har aldrig diskuterats öppet. Många länder med HBT-fientlig lagstiftning motsatte sig kraftigt förslaget. (Hultman, 2012, ss. 30-31). 2014 antogs i FN, med stöd av 46 länder, en resolution mot att motverka diskriminering och våld på grund av sexuell läggning. (United nations, 2016). Regnbågsfamiljernas mångfald är en utmaning även för den finska lagstiftningen samt social- och hälsovårdssystemet menar Kuosmanen (2009, s. 186). Familjerättigheterna för regnbågsfamiljer kom att först på 1990-talet bli en politisk fråga genom att medierna började ta upp diskussioner om regnbågsfamiljers rättigheter. Man kan säga att lagstiftningen har uppkommit genom en allmän positiv opinion snarare än på basis av grundlagens principer om lika behandling. Att lagstiftningen har aktualiserats har med andra ord enbart gjorts på grund av medborgarinitiativ, demonstrationer och människor som aktiverat sig och gått samman i grupper eller gått ut i media för att belysa regnbågsfamiljer. (Kuosmanen, 2009, ss. 181-194). Genom denna aspekt kan man se att icke heterosexualiteten inte har funnits med så länge i det offentliga rummet i Finland och att de nordiska länderna har svårt att se någon annan version än en heterosexuell kärnfamilj som ett ideal eller norm (Bromseth & Siverskog, 2013, ss. 48-49).

Diskrimineringslagen (30.12.2014/1325) främjar en likabehandling såväl i den offentliga som i den privata sektorn (§1). Även i kapitel 2 (§6) i den finländska grundlagen (11.6.1999/731) sägs att alla är lika inför lagen och att tjänster måste erbjudas så att de stöder individerna, även barn, på ett jämlikt sätt. Detta involverar alla slags föräldrar, såväl biologiska som sociala, och alla andra som svarar för omsorgen för att barnet skall få ett likvärdigt bemötande. (Kuosmanen, 2009, ss. 231-232). Dock haltar den övriga lagstiftningen efter i detta avseende och likvärdig servicenivå är inte alltid självklar. Regnbågsfamiljer i Finland påverkas av olika separatlagar som stiftats i början av 2000-talet och som Finland var sist i Norden med att stifta. Lagen om assisterad befruktning (22.12.2006/1237) godkändes 25.10.2006 efter att varit förberedd sedan år 1982 och familjeledighetsreformen godkändes först år 2006. Dessa lagar är dock utarbetade utifrån

tanken att det är ett föräldraskap som har barn tillsammans, trots att man i ett föräldraskap kan vara både biologisk och social förälder till barnet och därmed sakna juridiska band till barnet. Socialt föräldraskap definieras som den som tar hand om barnet och finns i barnets vardag men som inte är biologisk eller rättsligt bunden till barnet. Den sociala föräldern är t.ex. den ena biologiska förälderns partner, styvförälder eller en släkting. Detta strider med andra ord mot Finlands grundlag då barnet i ett homosexuellt föräldraskap inte är likvärdigt med barn i ett heterosexuellt föräldraskap. (Kuosmanen, 2009, ss. 202-203). Innan den nya äktenskapslagen trädde i kraft likabehandlades dessutom inte regnbågsfamiljer och heterofamiljer i familjeledighetsreformen då föräldraledigheter som var knutna till barnafödelse endast erkände de traditionella heteronormativa modellerna om kärnfamilj med en mor och en far (Kuosmanen, 2009, ss. 216-221).

Den 1.3.2017 stadfästes den nya äktenskapslagen i Finland som det sista landet i Norden. I äktenskapslagen (13.6.1929/234) är numera inskrivet att alla registrerade partnerskap i Finland kan omvandla sitt partnerskap till äktenskap genom att lämna in en anmälan till magistraten om att man önskar detta (§1a). Då magistraten tagit emot denna anmälan fortsätter partnerskapet som äktenskap. Genom lagändringen ändrades även förmånerna för regnbågsfamiljer. Sedan mars 2017 kan mammans kvinnliga partner (oberoende om denne är maka, sambo eller registrerad partner) ta ut föräldraledighet för barnet och har även rätt till faderskapspenning utan att det förutsätter att partnern har adopterat barnet. Partnern till barnets pappa har dock ännu inte rätt till föräldradagpenning. (Regnbågsfamiljers förmåner, 2017).

Finländska regnbågsföräldrar lever mer sällan i ett registrerat partnerskap än vad heterosexuella föräldrar lever i äktenskap. Detta p.g.a. att partnerskap i Finland på inget sätt stärker eller bekräftar föräldraskap. (Kuosmanen, 2009). Registrerat partnerskap påverkar inte den juridiska rätten till barn som fötts inom ett homosexuellt förhållande, på samma sätt som i heterosexuella förhållanden enligt faderskapslagen (13.1.2015/11). De kulturbetingade och könsbaserade uppfattningarna om faderskap och moderskap samt en föräldrad familjelagstiftning skapar ojämlika fördelningar av föräldraskapet inom regnbågsfamiljer (Kuosmanen, 2009, ss. 188-189).

Alla lagar som definierar barnets ställning i familjen erkänner till största delen endast den heterosexuella kärnfamiljen (t.ex. arv, faderskap, underhåll, vårdande av barn och umgängesrätt samt adoptionslagen). Detta medför att man även försätter barnet i en regnbågsfamilj i en ojämlik ställning utgående från den finländska lagstiftningen. Då lagen

är svårtolkad, snäv och sällan juridiskt bindande för en regnbågsförälder sätter man en stor press på familjen. Många respondenter som Kuosmanen har intervjuat i sitt arbete erkänner att de har handlat taktiskt med ansökningarna om juridisk rätt att vara förälder genom att först söka domstolsbeslut om förmåner för den sociala föräldern, och först efter givet beslut har den biologiska fadern erkänt sitt faderskap. (Kuosmanen, 2009, ss. 222-230).

Enligt Kuosmanens undersökning 2008 bland regnbågs- och mångklöverfamiljer kunde respondenterna i 43 % av fallen tycka att de inte upplevde att mödrarådgivningen kände till regnbågsfamiljers behov. 16 % tyckte inte att mödrarådgivningarna uppfattade regnbågsfamiljerelationer som en resurs och 18,5 % kände att de inte fått stöd i sitt föräldraskap. Inom barnomsorgen vårdas lika ofta, eller oftare, barn i regnbågsfamiljer inom den offentliga barnomsorgen på samma sätt som finländska barn i allmänhet. Men det är över tre gånger vanligare att barn i regnbågsfamiljer vårdas inom den privata dagvården i jämförelse med finländska barn överlag.

69 % av regnbågsfamiljerna anser att daghemspersonalen identifierar dem som en regnbågsfamilj bra eller relativt bra men det var endast 29 % som ansåg att dagvårdspersonalen kände till regnbågsfamiljernas specialbehov. 26 % av respondenterna kunde inte heller svara på om de trodde att personalen var beredd på att ta regnbågsfamiljers specialbehov i beaktande och Kuosmanen menar att man med dessa siffror kan se att personalen inte diskuterar tillräckligt med regnbågsfamiljerna om deras behov. Nästan alla (93 %) av respondenterna hade dock en positiv bild av dagvården och 51 % ansåg att de kommit relativt väl in i föräldragemenskapen medan en tredjedel menar att de hamnat utanför. Två tredjedelar ansåg även att de fått stöd i sitt föräldraskap genom dagvården.

En femtedel av respondenterna hade erfarenhet av diskriminering inom social- och hälsovård. En tydlig likhet mellan alla regnbågsfamiljer som Kuosmanen intervjuat var att man på förhand ringde eller undersökte om personalen på en specifik social- och hälsovårdsenhet hade fördomar mot regnbågsfamiljer innan man uppsökte platsen. (Kuosmanen, 2009, ss. 230-239). Enligt de familjer som examensgruppen har diskuterat med, stämmer detta väl in på dagens läge. Båda familjerna berättar om att man till stor del ser att dagis och rådgivning har en förståelse för regnbågsfamiljerna. Dock vittnar männen om att de inte får en förståelse för att vilja ändra på normen om hur man tilltalar barnet enligt deras kön och ser att deras barn därför inte kan identifiera sig med något av andra barnen på daghemmet. Man är så fäst vid tanken att det finns enbart flickor eller pojkar och har svårt att tänka normkritiskt i den frågan, menar de. De menar också att rådgivningen är en

myndighet som fortfarande inte förstår regnbågsfamiljer och möts oftast av attityden och tron att de båda föräldrarna kommer dit som kompisar och inte som ett par. Man inkluderar inte per automatik båda männen i frågor och diskussioner. Kvinnorna menar däremot att de aldrig haft ett problem med rådgivningen men känner att man på dagiset får det intrycket att allt man ifrågasätter beror på att man vill ha ett specialbehov p.g.a. att man tillhör en regnbågsfamilj. Vare sig det rör sig om kosten eller pedagogiken ifrågasätts föräldrarna och daghemmets personal påpekar ofta att det inte kan tillgodose alla behov föräldrarna har. Kvinnorna menar att de tror att detta inte skulle vara på samma sätt om de tillhörde en kärnfamilj. Genom att man tillhör en regnbågsfamilj är det som om man antas ställa en massa krav utgående från sina egna personliga värderingar och inte utgående från barnets behov.

3.4 Att bilda en regnbågsfamilj

Föräldrarollen i en regnbågsfamilj varierar bland föräldrar. Du kan vara den biologiska mamman, pappan eller den sociala partnern. Du kan alltså vara känd som mamma eller pappa till barnet hos myndigheterna för att du har det biologiska bandet, men kan likväl även vara okänd för myndigheterna även om du är den biologiska fadern och t.ex. har donerat spermier till barnets mamma. Pappan kan även vara okänd för både modern och barnet ifall graviditeten har kommit till genom insemination. (Helmadotter & Janson, 1998, ss. 28-32). Skillnaden mellan en biologisk och en social förälder är att den biologiska föräldern är den personen som avlat barnet, genom att föda detta eller genom att ge sina sädesceller och den sociala föräldern är t.ex. den ena biologiska förälderns partner, styvförälder eller en släkting.

Året 1997 öppnades dörrarna för ensamstående kvinnor och lesbiska par på befolkningsförbundets barnlöshetskliniker. Innan det hade lesbiska par oftast använt sig av heminsemination, där könscellerna oftast kom från en manlig homosexuell vän. Mellan 2000-2002 avbröts denna tjänst eftersom man var osäker på hur den pågående lagstiftningsprocessen skulle utgå och var rädd att ensamstående kvinnor och kvinnopar skulle exkluderas p.g.a. hur Finlands riksdag skulle formulera frågorna kring donatorns anonymitet, erkännande av faderskapet och underhållsplikten. (Kuosmanen, 2009, ss. 182-183). 2006 antogs lagen om assisterad befruktning (22.12.2006/1237) vilket innebär att behandlingen blir tillåten även för kvinnopar. Som medförälder, eller den sociala föräldern har du alltså ingen juridisk given roll i föräldraskapet såvida du inte adopterar barnet. Det kan innebära att du blir ifrågasatt eller bortglömd av omgivningen. (Helmadotter & Janson, 1998, s. 67).

3.5 Regnbågsfamiljer inom dagvården

Regnbågsfamiljer utgör en kontrast till den normativa heterosexuella familjen, men trots det är familjen utsatt för precis samma krav som de som en kärnfamilj upplever då det kommer till föräldraskap och barnomsorg (Bäck-Wiklund & Johansson, 2003, ss. 172-173). Men sociala sammanhang präglas oftast av en heteronormativitet i olika former som en homosexuell person blir tvungen att förhålla sig till (Bromseth & Siverskog, 2013, s. 60). På 70-talet var det vanligt att man hänvisade till att regnbågsfamiljer inte borde existera p.g.a. barnets välfärd då man var rädd för att barnet skulle bli mobbat eller att barnet skulle ”ärva” homosexualiteten (Bäck-Wiklund & Johansson, 2003, ss. 174-178). Enligt statistiken är föräldrar i en regnbågsfamilj i regel yngre än den vanliga kärnfamiljens föräldrar. Regnbågsföräldrar är i medeltal 30–39-åringar medan en medelålder på småbarnsföräldrar i en finländsk kärnfamilj är 35-45 år. (Jämsä & Kuosmanen, 2007, ss. 21-22).

Barnets omsorg och dagvård är en betydande del i stödjandet av föräldraskap. Om daghemspersonalen inte kan förstå behovet som regnbågsfamiljer har är det lätt hänt att behoven negligeras. Största delen av de Kuosmanen tillfrågade föräldrarna i regnbågsfamiljer upplever att daghemmet förstår deras familjekonstellation, dock kunde man se att flerklöverfamiljer kunde kännas igen bättre då deras konstellation med två mammor och två pappor innebar att man lättare kunde förlikna dem med en kärnfamilj.

Då det kommer till behoven upplevde dock enbart 29 % av familjerna att personalen uppfattade ett särskilt behov som regnbågsfamiljerna har. Behoven kan bl.a. vara kunskap om regnbågsfamiljer/flerfamiljeform eller bara så enkelt att barnet oftast har behov att göra flertalet fars- eller morsdagskort. Många kände också en ångest för föräldraträffar då dessa är väldigt fokuserade på kärnfamiljer, och upplevde att personalen lämnat det upp till familjen själva att presentera sin familjekonstellation. Positivt är att 68 % av respondenterna svarade att de fått stöd i sitt eget föräldraskap av dagispersonalen och då utan att de gjorde skillnad på om det var den biologiska föräldern eller den sociala föräldern som var i behov av stödet. (Jämsä, 2007, ss. 62-68). Barnen på dagis tänker inte i samma banor som vuxna gör vilket gör att deras relation till barnet som lever i en regnbågsfamilj inte inverkar så mycket på deras lek. De är vana vid att många i dagens läge har familjekonstellationer som ser annorlunda ut än en vanlig kärnfamilj. Daghem brukar ofta också skriva in i sin läroplan riktlinjer där bl.a. diskriminering och allas lika värde kommer upp, dock är det inte alltid detta fungerar i praktiken (Helmadotter & Janson, 1998, ss. 78-80).

Seta underhåller och RAY understöder *Sateenkaariperhetyön projekti* som samlar uppgifter om regnbågs- och klöverfamiljer, samt om eventuella utmaningar hos personer som arbetar med regnbågsfamiljer med barn. Projektet var igång mellan 2006-2009 och man jobbade bl.a. med att ta fram högkvalitativt material för skola och dagvård samt utbildningsmaterial för bl.a. social- och hälsovården. Detta projekt existerade dock enbart på finska vilket gör att svenskspråkiga regnbågsfamiljer inte har samma informationsbank att vända sig till. (Mustola & Pakkanen, 2007, ss. 172-173).

3.6 Redan existerande stöd för regnbågsfamiljer

Den landsomfattande föreningen Seta (Seksuaalinen tasavertaisuus) är en förening som arbetar för människors rättigheter, och strävar till att alla skulle kunna leva jämlika i samhället. Seta har 24 medlemsföreningar, vilka alla har ett eget område. Föreningar som behandlar köns-och sexuella minoriteter är Sateenkaariperheet ry och den svenska föreningen Regnbågsankan. (Seta, u.å.).

För regnbågsfamiljer finns det redan en del stöd att få. Exempelvis via föreningen Sateenkaariperheet ry har familjerna möjlighet att söka information och stöd. Föreningen organiserar också lokalverksamhet på olika orter, för att kunna erbjuda olika former av kamratstöd samt för att kunna påverka regnbågsfamiljernas ställning just på den orten. Exempel på stöd som kan erbjudas på de olika orterna är familjeträffar, träffar för de par som drömmer om att bilda familj, verksamhet för barn i skolålder och temakvällar för vuxna. Det ordnas även utflykter till olika ställen, där familjernas önskemål tas i beaktande i planeringen av utflykterna. (Sateenkaariperheet, Tapaamiset ja ryhmät). Familjeläger ordnas också två gånger om året. Programmet på lägret planeras i enlighet med deltagarnas önskemål och alla åldersgrupper tas i beaktande. Deltagarna på lägret brukar uppleva kamratstödet och de nya sociala kontakterna som en av de viktigaste sakerna de får med sig från lägret. (Sateenkaariperheet, Perheleirit, u.å.).

Utöver de lokala verksamheterna som ordnas, erbjuds också möjlighet till familjekurser, stöd i parförhållandet, stöd vid separation och rådgivningsfunktion för familjerna. Sateenkaariperheet ry ordnar prepkurser för dem som drömmer om att bilda familj, de som väntar barn samt de som nyligen fått barn. Kurserna är planerade för att komplettera de familjekurser som kommunen erbjuder familjerna. På kurserna för regnbågsfamiljer lyfter man fram de svårigheter som kan förekomma för regnbågsfamiljer inom många olika områden. (Sateenkaariperheet, Perhevalmennus, u.å.). Sateenkaariperheet ry betonar

välmående i parförhållandet, eftersom ett välmående parförhållande också stöder familjens barn och barnens bästa. Därför ordnas även olika kurser och evenemang med temat parförhållande, för att kunna säkra barn och föräldrars välmående. (Sateenkaariperheet, Parisuhdetoiminta, u.å.). Då föräldrarna väljer att separera, erbjuder Sateenkaariperheet ry också stöd i denna situation. Detta för att säkerställa att barnets bästa beaktas i separationen, då de juridiska aspekterna ofta ser olika ut för regnbågsfamiljer. Med verksamheten strävar man också till att kunna stöda föräldrarna i separationsprocessen, samt att stöda ett gemensamt föräldraskap också efter separationen. (Sateenkaariperheet, Erotoiminta, u.å.).

Den svenskspråkiga föreningen Regnbågsankan är Setas medlemsförening sedan 21 år tillbaka, och går att hitta på adressen regnbagsankan.fi. Regnbågsankan erbjuder information på svenska för alla som tillhör en sexual- eller könsmminoritet. Föreningen ordnar också olika evenemang, sprider information och kunskap. Föreningen har också en jourmail, via vilken de svarar på frågor angående sådant som berör regnbågsärenden. (Regnbågsankan, u.å.).

Stöd i form av diskussion finns att få via webbsidan Perheikka.fi samt via diskussionsforumet som finns att hitta på adressen keskustelu.seta.fi. På sidan Perheikka.fi finns det möjlighet till både referensstöd och experthjälp given av professionella. Perheikka.fi erbjuder många olika former av stöd, information och diskussionsgrupper av olika slag. Regnbågsfamiljernas diskussionsforum som finns på Setas sidor är ett slutet forum, vilket betyder att man måste be om medlemskap för att kunna delta i diskussionerna i forumet. (Sateenkaariperheet, Vertaistuki netissä, u.å.).

4 En e-klubbs uppbyggnad

Resursförstärkande arbetsmetoder handlar om metoder där individen bekräftas samt ökar och bevarar den egna kunskapen och beredskapen till lärdom och situationshantering. Metoderna kan vara bland annat sociala förmåner till familjen eller enskilda insatser för den enskilda individen i familjen. Förmånen som används är beroende på behov och resurser, samt beroende på vilket mål och resultat som önskas. (Davidsson & Juslin, 2016, s. 77). Regnbågsfamiljerna kan uppleva negativt bemötande från omgivningen och därför är det viktigt att arbeta resursförstärkande i en e-klubbverksamhet. På så sätt får de även stöd av varandra gällande de egna upplevelserna.

4.1 Tjänstedesign

För att kunna grunda och utföra en så bra tjänst som möjligt är det bra att använda sig av tjänstedesign, vilket är metoden som skribenterna har använt sig av. För att öppna begreppet tjänstedesign, så är det en lång process som görs för att få en tjänst som gynnar både kunder, arbetare och dess omgivningar. (Tuulaniemi, 2013, s. 66). Skribenterna har använt sig av tjänstedesign för att grunda en tjänst för professionella, som på ett effektivt sätt kan användas för att planera en verksamhet som är ändamålsenlig för den professionellas egen målgrupp.

Tjänsten som görs är en samspelsprocess mellan kunden och den som levererar själva tjänsten. Medan man producerar tjänsten får man förståelse för vad kundens behov är, och denna process handlar om en omfattande helhet från många olika aspekter. Som ett exempel kunde man ta att ofta har tjänsten att göra med andra tjänster och här är det viktigt att fundera på hur tjänsterna stöder varandra. (Tuulaniemi, 2013, s. 67). Bland alla tjänster fungerar kunden som centrum. Det skulle inte existera några tjänster om kunden inte skulle vara med och använda sig av den. (Tuulaniemi, 2013, s. 71).

4.2 Modell för träffar

Då man inleder en e-klubb, är det bra att redan på förhand lägga upp en struktur för hur dessa möten ska delas upp. Detta eftersom det är bra för deltagarna redan från första början att få en bild av vad en e-klubb är. (Björk, Enqvist, & Gottberg, 2016, s. 48). På gruppträffarna kan man till exempel grunda diskussionerna på rådgivning, utmaningar, funderingar och aktuella händelser som visas i media. Man kan också få olika uppgifter som ska göras mellan varje virtuellt möte, som endera är en introduktion till följande mötes tema, eller sedan en fördjupning i det redan diskuterade ämnet. (Björk, Enqvist, & Gottberg, 2016, s. 50).

I början, gärna på den första träffen, bör man koncentrera sig på att få alla deltagarna att känna sig bekväma och välkomna. Man kan låta var och en presentera sig och berätta om sin bakgrund samt varför de valde att delta i klubben. Under denna första träff kan man också diskutera vad var och en önskar sig av klubben, utmaningar, glädjeämnen i den nuvarande livssituationen och på basis av detta bygga upp innehållet för de resterande träffarna. (Björk, Enqvist, & Gottberg, 2016, s. 21).

Man kan även diskutera värderingar och principer, hur man ser sig själv som förälder men också hurudan förälder man skulle vilja vara. Dessutom kan man ta upp teman som behandlar den egna orken. (Björk, Enqvist, & Gottberg, 2016, ss. 52-53).

Om målgruppen är en familj med barn, bör man inte heller glömma bort att inkludera diskussionen om dem. Det kan vara bra att diskutera just barnens behov under en eller två träffar. Beroende på tematiken, kan det behöva diskuteras bland annat hurdan uppmärksamhet barnet får. Risken finns att barnet blir bortglömt eftersom föräldrarnas arbete och det egna sociala livet blir viktigare än att lyssna till och uppmärksamma barnet (Kinnunen, 2003, s. 29). Vår kultur har ändrats och hemmet anses inte vara en givande plats där man samlar krafter, utan det ses som ett andra arbete där det enbart finns krav och skyldigheter. Föräldrarna kan ibland känna sig viktigare och mer betydelsefulla på arbetet än i hemmet. (Kinnunen, 2003, s. 30). Barnet har rätt att vara ett barn. Hen har rätt att inte förstå och att behöva uppfostring (Kinnunen, 2003, s. 31). Föräldrarnas uppgift är att handleda barnet, lita på denne och ge ansvar i mån av möjlighet. Barnet ska ha rum att växa och göra misstag. (Järvinen, Laine, & Hellman-Suominen, 2009, s. 27). Inget arbete borde därmed vara så värdefullt att det tar bort föräldrarnas krafter till att ge den kärlek och vård till sina barn som de behöver (Kinnunen, 2003, s. 30) och därför kan detta vara ett bra ämne att ta upp till diskussion under en av träffarna.

Man kan även använda en träff till att diskutera stillhet och avkoppling. Människan behöver stunder där man inte gör någonting, för att ge tankar tid att mogna. Därmed är det bra att lära sig att koppla av, speciellt ifall man har någon situation runt omkring som annars stressar och känns jobbig. (Vehkalahti, 2008, s. 37). Man kan till exempel lära ut några övningar som föräldrarna kan göra tillsammans med barnen. Att göra allting i slowmotion får det att kännas som att tiden stannat upp och kräver koncentration och iakttagelse av sin egen kropp. Berättelser med lugn musik i bakgrunden är lugnande, medan små pysselstunder också skapar en avkopplad stämning. (Vehkalahti, 2008, ss. 37-39). Dessa övningar är en bland många andra övningar som föräldrarna kan göra tillsammans med barnen för att skapa en lugn och stillsam tillvaro.

Ofta då barn och vuxna gör någonting tillsammans leder det till att den vuxna säger åt barnet vad som ska göras och hur, utan att barnet får testa sig fram på egen hand eller så gör den vuxna något istället för barnet. Att göra saker tillsammans förbättrar relationen parterna emellan och ger en större självsäkerhet åt barnet. I bästa fall får de en känsla av att de är viktiga, kunniga och att de behövs. Detta hjälper även den vuxna att värdesätta barnet och dess förmågor. (Vehkalahti, 2008, s. 66).

På den sista, avslutande träffen kan man tillsammans gå igenom hela processen, diskutera och sammanknyta eventuella tidigare frågeställningar och funderingar. Avslutningen kan

vara något trevligt som man kan göra på valfritt sätt. Här är det dock bra att ge deltagarna möjlighet till feedback och tips på förbättringar. Dessutom kan man diskutera bland annat hur det var att arbeta tillsammans som en grupp och ifall deltagarna lärde sig någonting nytt om sig själva. (Björk, Enqvist, & Gottberg, 2016, s. 53).

4.3 Kommunikation

Kommunikation är något vi alla använt oss av ända sedan vi var spädbarn. Små gester, fingerrörelser, blickar och leende tolkas också som kommunikation. Den professionella kommunikationen ser dock annorlunda ut än den vardagliga kommunikationen. Som professionell har man en viss roll. Man ska stöda klienten och göra sitt bästa för att nå de uppsatta målen tillsammans. (Eide & Eide, 2006, ss. 14-15). Det är viktigt att man som professionell vet hur man skall bemöta och kommunicera med personer i olika situationer och livsskeden. Att lyssna, observera, samarbeta och möta andras behov samt målsättningar sammanfattar några viktiga punkter då det handlar om kommunikation. (Eide & Eide, 2006, s. 19). Eftersom en e-klubb har som mål att stöda, hjälpa och handleda personer i olika livssituationer skrivs det i detta arbete om stödjande samtal. Syftet med stödjande samtal är att hjälpa en person att bli mera självständig (Engqvist, 2015, s. 29). Begreppet empowerment handlar om att vara myndig och/eller ha egenmakt. I samtals- och diskussionssituationer handlar detta om att bemötas med respekt och ha möjlighet att påverka samt vara delaktig. Till exempel skall man försöka se misslyckanden som någonting man lär sig av istället för att se det som något negativt. För att förändra kulturen där man söker efter något fel eller en syndabock, bör man använda sig av stödjande samtal. (Nilsson & Waldemarson, 2016, s. 100).

4.4 Bygga upp ett samtal

Eftersom en e-klubb handlar om att diskutera och kommunicera med andra över nätet är det viktigt att den professionella bygger upp samtalet på ett bra och enkelt sätt. Om samtalet är väl strukturerat bidrar det till att skapa förtroende, trygghet, öppenhet, mottaglighet och motivation för gruppen. För att få en bra struktur på samtalet krävs det att man bygger upp samtalet med en början, en mittdel och en avslutning. (Eide & Eide, 2006, ss. 203-204). Dessutom är det viktigt att den professionella ger utrymme för gruppen att själva starta diskussionen. Trots att man byggt upp samtalet strukturerat skall man ge gruppen frihet. När gruppen får diskutera fritt kan utsatta mål förändras. Detta gör att samtalet blir naturligt och

som en upptäcktsfärd istället för ett samtal som styrs med regler som innehåller frågor och svar. Som professionell måste man ändå alltid vara den som håller i trådarna och som vet åt vilket håll man skall gå. (Engqvist, 2015, s. 17). Om samtalets mål, ramar och tider inte blir klara för gruppen blir samtalet mera som en diskussion vilket gör att målet blir svårare att nå. Därför vore det bra att tillsammans i gruppen komma överens om spelregler. För att uppnå en bra diskussion kunde man också tillsammans gå igenom olika begrepp och ord som kan ha olika betydelse för varje enskild individ, så att alla är överens om vad de talar om. Som professionell skall man visa empati till gruppen, så att deltagarna får en känsla av att man möter dem där de är i livet just nu. (Engqvist, 2015, ss. 20-22).

4.4.1 Inledningsfas

Början av samtalet har som den viktigaste funktionen att skapa goda relationer, skapa tillit och trygghet samt klargöra syftet och målet med samtalen. Om gruppen vill lägga upp särskilda regler för samtalen bör detta också ske i början av samtalet. Förutfattade meningar är något alla har. Därför är det som professionell viktigt att vara öppen och lägga eventuella åsikter och fördomar åt sidan, så att möjligheten att se vem personen är ökar. För att skapa en bra gruppdynamik och kontakt mellan gruppmedlemmarna krävs det att vi bemöter varandra med respekt. Att sätta upp en tidsram för ett samtal kan vara svårt och utmanande, men är dock viktigt eftersom en tydlig tidsram skapar en snabbare och bättre kontakt gruppmedlemmarna sinsemellan. (Eide & Eide, 2006, ss. 204-208).

4.4.2 Mellanfas

Småningom börjar gruppen känna trygghet och tillit till varandra. Enligt Eide och Eide (2006, ss. 209-213) menar Clara E Hill och Karen M O'Brien att man kan dela in den mittersta delen i tre steg; utforskning, förståelse och handling. Även i denna fas skall den professionella lyssna aktivt och ge utrymme åt gruppen. Som professionell skall man ha en öppen attityd och använda sig av bekräftande och uppmuntrande tekniker.

4.4.3 Avslutningsfas

Det hör till den professionellas uppgift att skapa ett bra avslut på samtalet. Det krävs att man tar initiativ till att avsluta samtalet i god tid, sammanfattar innehållet tillsammans med gruppen samt lägger upp en tidpunkt för nya möten. Ett sätt att avsluta samtalet på är att den professionella ger gruppen möjlighet att sammanfatta vad de diskuterat och involverar var

och en i diskussionen. Det är både motiverande och stimulerande för gruppen att tillsammans planera in kommande möten. Detta tyder också på att gruppen har ett gemensamt mål som de vill nå. (Eide & Eide, 2006, ss. 214-215).

4.5 Virtuellt grupp och nätgemenskap

I dagens samhälle är den digitala kommunikationen starkt utbredd och genom den digitala kommunikationen har även våra kommunikationsmönster förändrats. Det mobila bredbandet är idag mer utbrett än det fasta, ca tre miljarder människor använder sig av internet världen över och över 100 miljarder applikationer laddas ner varje år. Personer som är födda på 80 och 90-talet har ett stort och utbrett nätverk av virtuella kontakter och använder sig av de sociala medierna en stor del av dygnet. Internet i sig är ett omedelbart medium för att komma i kontakt med andra och är man dessutom van med virtuell kommunikation förväntar man sig även en snabb respons från den man kommunicerar med. Den virtuella kommunikationen ger dessutom lätt möjligheter till att både skapa och upprätthålla nya kontakter eftersom man inte är begränsad till varken avstånd, tillgänglighet eller tid och detta gör att kommunikationsmöjligheterna är oändliga. Med hjälp av digitala kanaler kan man dessutom relativt enkelt och framförallt billigt kommunicera med varandra. (Nilsson & Waldemarson, 2016, ss. 98-100).

4.5.1 Virtuellt samhörighet

Med engelskans ord *community* menas bl.a. att ha något gemensamt med någon eller att vara delaktig i något. Den fysiska gemenskapen skiljer sig inte mot den nätbaserade gemenskapen då det kommer till att skapa en ny gemenskap. I de nätbaserade miljöerna är det dessutom lättare för individer att kommunicera om sådana frågor och attityder som inte accepteras inom den egna livsmiljön och den fysiska gemenskapen så som t.ex. vänner och familjen. (Larsson, 2008, ss. 28-39). På nätet kan man hitta andra gemenskaper som accepterar detta vilket underlättar vardagen för många. En geografisk spridning kan även påverka gruppen i en positiv inriktning, menar Hrastinski (2013, s. 93), eftersom man kan vara negativ inställd till en nätbaserad kommunikation då man bor nära varandra och istället skulle träffas ansikte mot ansikte.

Genom att samarbeta och kommunicera över nätet utgör man alltså en virtuell grupp. Ännu för några decennier sedan var detta en omöjlighet då tekniken inte var så pass bra att man kunde upprätthålla en enkel och billig anslutning för t.ex. gruppchatt eller Skype. Teknikens

frammarsch möjliggör att man inte längre är beroende av det geografiska läget utan kan kommunicera i en grupp oberoende om det är en kontinent eller enbart en gata emellan. E-möten eller e-klubbar hålls på distans med hjälp av endast ljud eller i en kombination av ljud och bild. Den virtuella gruppen kan välja att kommunicera asynkront (oberoende av tid) eller synkront (tillsammans i realtid). Själva begreppet *möte* har genom den nya tekniken fått en helt annan innebörd än hur man traditionellt sett på ett möte. I det svenska språket pratar man t.ex. om *ST/AP* (vilket betyder samma tid men annan plats) då man använder sig av t.ex. videoteknik i realtid för en gruppdiskussion eller möte – man sitter alltså samtidigt på mötet men deltagarna befinner sig på olika platser. (Nilsson & Waldemarson, 2016, ss. 108-109).

I en väl fungerande grupp känner sig gruppmedlemmarna trygga med varandra, bl.a. eftersom effekter av samverkan uppstår och man kanske t.o.m. blir inspirerad av varandra (Dahlkwist, 2012, ss. 114-115). Den mest grundläggande formen av socialt stöd som finns får man genom att vara delaktig i en grupp. Eftersom människan är en flockvarelse, utgör också en stor del av våra liv tillhörighet i olika former av grupper. Förr bestod grupperna man tillhörde oftast av de närmaste man hade omkring sig, släkt och vänner, medan dessa grupper i vårt komplexa samhälle i dag helt har ändrat skepnad. Nu tillhör vi grupper med personer vi saknar något gemensamt med, som kanske inte har samma värderingar och åsikter och inte ens behöver befinna sig geografiskt i närheten av oss. (Nilsson, 2009, ss. 13-16). Men för att en grupp skall kallas just en grupp skall, enligt Dahlqvist (2012, ss. 93-96), fyra huvudkriterier vara uppfyllda. Man behöver ha ett gemensamt mål, vara någorlunda överens om gemensamma normer samt vara överens om att gruppen existerar och medlemmarna är tillsammans under en viss tid samt att det skall finnas någon form av arbetsfördelning mellan medlemmarna. Däremot kan en grupp se ut på olika sätt och grupprocessen ändras konstant. En grupp kan också fylla många olika funktioner på en och samma gång, från social samvaro till arbete eller nöjen. Kommunikationsmönstret inom en grupp är även mera komplext än en dialog mellan enbart två personer. För att nå målet i gruppen krävs ett virtuellt samarbete så att individerna i gruppen kan känna sig tillhörande i gruppen. Att organisera en grupp på måfå utan en eftertanke till individuella erfarenheter eller bakgrunder påverkar ibland gruppens syfte negativt. (Nilsson, 2009, ss. 13-18).

Genom nätgemenskaper behöver man inte fysiskt träffas och varje medlem kan presentera sig på det sättet de själva vill. Många vågar vara mer öppna i sin kommunikation på nätet än i verkliga situationer, menar Dahlkwist (2012, ss. 102-103). De virtuella grupperna kan skapa en viss anonymitet eller avskildhet då man inte sitter ansikte mot ansikte men genom detta går man även lätt miste om de icke-verbala signalerna då man för en diskussion i en

virtuell verklighet, eftersom man kanske då inte hör alla tonlägen eller ser mimiken. Under ett möte ansikte mot ansikte skickar man ut flera sociala signaler som i ett virtuellt samtal inte kan tydas. Ett virtuellt möte kan även kännas som om det inte var ett riktigt möte då den har sin speciella form. Man kan även ha svårt att identifiera sig med en virtuell grupp då oftast småpratet saknas och så är det även svårare att i en virtuell grupp få samma bekräftelse på sina synpunkter som man kunde få i en grupp som man möter ansikte mot ansikte. (Nilsson & Waldemarson, 2016, ss. 110-112).

Gruptrycket är också ett fenomen som varierar i diskussionen beroende på om det sker i det verkliga livet eller virtuellt. I den virtuella gruppen blir man mer jämlik i kommunikationen och det är sällan som någon dominerar i gruppkommunikationen. I en virtuell grupp kan man å andra sidan känna sig mindre identifierbar vilket skapar både negativa och positiva situationer. Endera har man lättare att öppna sig då man inte behöver stå i fokus i en grupp i det verkliga livet, eller så kan man känna att man inte behöver ha spärrar till de negativa normerna man förmedlar eftersom man är så pass anonym att man inte behöver stå till svars för detta. Eftersom en känsla av samhörighet oftast inte blir lika i en virtuell grupp kan gruppidentiteten bli lidande och en social kommunikation över nätet över tid kan kännas som något negativt, därför är det viktigt att gruppen träffas någon gång ansikte mot ansikte för att skapa denna samhörighetskänsla med varandra och skapa sig en bild av människan bakom datorn. (Nilsson, 2009, ss. 140-141).

4.5.2 Virtuell kommunikation

Förmågan att kommunicera förutsätter ett samspel med andra. Kommunikationsförmågan är präglad av den sociala betydelsen som formas av samarbete, sociala hierarkier, sociala nätverk samt tillfälliga grupperingar. Då teknologin går framåt krävs även ny kunskap och en anpassningsförmåga samt ett nytt sätt att kommunicera. (Selander & Svärde-Åberg, 2009a, ss. 19-21). Elektronisk kommunikation är på inget sätt ett nytt fenomen, dock är det inte alltid lätt att förmedla exakt den kommunikationen man vill förmedla. Man kan ha en kommunikation där man både hör och ser mottagaren eller en kommunikation enbart med skrift som t.ex. via e-post eller via en chatt plattform. Kommunikationsstilen är ögonblicklig fastän man inte är geografiskt i närheten av varandra och forskningen visar på att strukturer och moment är lika i virtuella gruppkommunikationer som i diskussioner ansikte mot ansikte. Dock finns det några olikheter trots det. En virtuell grupp behöver inte ta hänsyn till tid och rum då man inte behöver ta i beaktande mötesplatsen och bestämda tider. Dock beror det på om man vill kommunicera asynkront oberoende av tid med hjälp av t.ex.

textmeddelande eller e-post, eller synkront på samma tid med hjälp av t.ex. Skype. Virtuella gruppsamtal förändrar också gruppens dynamik och samspelet eftersom man sällan kan uppfatta hela kroppsspråket eller nyanser i den man pratar med över nätet. Värre blir det dessutom om man kommunicerar genom text. Man har även sett att man har svårare att skapa sig en statusfördelning i en virtuell grupp då man har svårt att bestämma exempelvis ålder, etnicitet eller stilar. I en virtuell grupp måste man alltså förtjäna sin status på ett helt annat sätt än i en gruppdiskussion som sker i direkt kontakt. (Nilsson, 2009, ss. 139-140).

Professionella samtal skall ha ett konkret mål och någon behöver fungera som samtalsledare. Man behöver inte vara en specialist, som en psykolog eller kurator, för att kunna ge socialt stöd utan grundläggande människokunskap och erfarenheter av olika sociala sammanhang räcker långt, menar Nilsson och Waldemarsson (2016, ss. 97-98). De tre centrala delarna i en kommunikation via nätet är, enligt Hrastinski (2013, ss. 47-48), informationsutbyte, planering och socialt stöd. Vid informationsutbyte kan man dela med sig av sina egna erfarenheter och kunskap och på samma gång få tillbaka ny information från en annan gruppmedlem. Det sociala stödet kommer antingen från gruppmedlemmarna eller ledaren av gruppen eller både och. Man behöver även vara lyhörd för att alla gruppmedlemmarna inte diskuterar på lika sätt. Vissa föredrar skrift via nätet medan andra föredrar en videochatt. För att få till en effektiv kommunikation och känna sig bekväm i sammanhanget krävs också att man definierar vilken relation man har till gruppen genom att klargöra vilka rättigheter och skyldigheter som gäller i olika situationer. Definitionen klargör vad som kan sägas och vad som inte är okej samt diskussionsklimatet och förhållningssättet. (Nilsson & Waldemarson, 2016, s. 32). Fysiska dominansbeteenden så som att överrösta, avbryta, störa eller valet gällande var man fysiskt placerar sig är inte möjliga i en virtuell kommunikationsgrupp. Hierarkin blir därmed lidande och deltagarna blir alla på samma nivå. Man kan även lättare undvika frågor som kommer i elektronisk form än att försöka värja sig för dessa om man fysiskt står bredvid varandra. (Jobring & Carlén, 2009, ss. 158-159).

4.5.3 Virtuella samtalsgrupper

När man drar paralleller från KBT internetbehandling (kognitiv beteende terapi över internet), som fått stor genomslagskraft i Sverige och har mycket forskning bakom, kan man se att mycket stämmer överens även med gruppdiskussioner på nätet. Tillgängligheten är på en helt annan nivå än vid en fysisk gruppträff, eftersom man i den virtuella gruppen kan skapa snabb och enkel tillgänglighet till varandra genom meddelade-, och chattfunktioner. (Öst, 2013, ss. 359-361). Även om det finns få renodlade forskningar på ämnet

diskussionsgrupper på nätet samt om dess resultat i jämförelse med resultat för grupper i fysiska miljöer, kan man ändå se många paralleller i forskningen kring olika internetbaserade behandlingar (t.ex. KBT) och stödgrupper för specifika fokusgrupper.

Under de senaste åren har fler forskningar och studier gjorts om internetbaserade behandlingar. De vanligaste områdena där man använder sig av internetbaserad behandling är ångest, depression och andra liknande tillstånd. Huvudsaken i behandlingarna är webbaserad självhjälp i kombination med regelbunden kontakt med en terapeut via e-post. Utmaningen med dessa behandlingar är att göra dem till en lågröskelverksamhet samt till en lättillgänglig behandlingsform. Anledningen till att man söker sig till internetbaserad behandling är bl.a. rädsla för stigmatisering, ekonomisk påfrestning eller ingen möjlighet till en terapeut i ens närhet, alternativt mycket lång väntetid till en terapeut. Internetbaserade behandlingar med hög anonymitet och integritet samt en lättillgänglighet passar bra in på denna profil. (Schulz, Stolz, & Berger, 2014 nr. 14).

Schulz, Stolz och Berger (2014 nr. 14) har gjort en studie i effekten av internetbaserade behandlingar för social ångest. Enligt dem är social ångest bland de mest utforskade diagnoserna inom området för internetbaserad behandling och ett tillstånd som starkt har ett empiriskt stöd för effekterna. Forskningarna har tangerat både modererade och omodererade diskussionsforum och Schulz, Stolz och Berger menar att många deltagare värdesätter möjligheten att utbyta information och erfarenheter med andra deltagare, samt ser detta som en av de viktigaste faktorerna i hela processen. Det bör dock noteras att en internetbaserad behandling är annorlunda från grupperapi, där kommunikation ansikte mot ansikte är den viktigaste komponenten i behandlingen.

Nicholas med flera (2010) undersökte specifika fokusgrupper med barn med kroniska sjukdomar där de jämförde samtalsstödet dels via internet och dels via det traditionella fysiska mötet. Forskningen bestod av asynkrona textbaserade chattrum (d.v.s. text som barn skickade till varandra som meddelande på en tid som passade dem själva) och behandlingen pågick i en veckas tid. Undersökningen beskriver virtuella möten, fördelar och nackdelar vilket är orsaken till att skribenterna valde att ta upp detta som ett exempel.

Ett barn med en sjukdom eller en diagnos har ofta vardagen full med olika händelser som inkluderar skola, läxor och fritidsaktiviteter men även läkarbesök, behandlingar och andra hälsoövervakningar. Barn är dessutom i allmänhet beroende av sina föräldrar för transport vilket gör att deras tillgänglighet och rörlighet blir begränsad och exkludering från fysiska

grupper kan bli systematisk. Internet är däremot mera tillgängligt. Datorer finns allt som oftast i hemmet, i skolan, på offentliga platser såsom på biblioteket, dessutom är det en tilltalande medieform bland barn och unga. Fokusgrupper på internet är dessutom oberoende av deltagarnas rörlighetsförmåga eller geografiska läge. (Nicholas, o.a., 2010).

Den virtuella atmosfären ger en neutral mark och lika villkor mellan deltagarna. På nätet uppfattar man inte den ytliga fasaden vilket gör att förutfattade meningar och stereotyper minimeras bland gruppens medlemmar. Anonymiteten uppfattades också som en bekväm miljö som minskade hämningar samtidigt som den uppmuntrade yttrandefriheten. Deltagare identifierade dock oro över sekretess, särskilt när man diskuterar känsliga frågor bland jämnåriga. Trots många fördelar nämnde deltagarna de tekniska utmaningarna som en negativ faktor. Internetanslutning samt säkerhetsrisker, som t.ex. att någon hackar sig in i datorn var faktorer som fokusgruppen nämnde som negativa faktorer. Deltagaren bör ha en viss datorvana, visuell färdighet och en teknisk utrustning för att kunna delta i gruppen på ett optimalt sätt. Dessutom kan läs- eller skrivsvårigheter ge begränsningar för att kunna delta. (Nicholas, o.a., 2010).

Forskningen visade att barn som är blyga eller tveksamma till att vara i centrum för uppmärksamhet känner sig mindre skrämda av att delta i en nätbaserad grupp och kunde där enkelt dela sina åsikter i närvaro av andra. Förväntningarna på det sociala engagemanget och interaktionen återspeglades i skillnaderna mellan internetbaserade grupper och grupper i fysiska miljöer. I de fysiska miljöerna förväntades man att delta och interagera medan man i de virtuella grupperna inte hade så höga förväntningar på interaktionen. Målet med att delta varierade, vilket återspeglar deltagarnas motiv och personliga egenskaper (social ångest, blyghet, etc.) samt vad deltagarna hoppades att vinna på att delta (social interaktion, kommunikation av yttranden, effektivitet i tidsanvändning, bekvämlighet, etc.). Enligt deltagarna i fokusgruppen föredrog de flesta den virtuella samhörigheten framför den fysiska. (Nicholas, o.a., 2010).

4.6 Identifiering av potentiella deltagare

Hörnstenarna i en långsiktig lösning i projektet är självfallet deltagarna, att attrahera dessa till att vilja delta. Man bör därför fundera på vilka deltagare som är de rätta för ett projekt. Genom att vara ärlig och inte känna att man behöver precis alla deltagare enbart för att projektet skall fungera, kan man även vända på frågan och tänka på vilka deltagare som inte lämpar sig till att delta och därmed kunna plocka ut de deltagare som lämpar sig bäst. Genom

att dessa identifieras och gallras ut kan man istället få ett långvarigare projekt med deltagare som är lämpade att delta. Denna metod kan ifrågasättas om man även menar att alla potentiella deltagare skall beaktas utgående från individnivå. Men genom att man plockar ut de deltagare som bäst lämpar sig till gruppen kan man på så vis ta tillvara alla individuella olikheter och genom det bilda en grupp som gynnar alla deltagare. (Blomqvist, Dahl, & Haeger, 2004, ss. 88-89). Tjänstekonceptet skall bevisa vilka behov som finns, för vem, med vilka resurser och på vilket sätt de som erbjuder tjänsten avser tillfredsställa kunderna, anser Arnerup och Edvardsson (1998, s. 57). Tjänstekonceptet skall utvecklas så att kunden upplever att det de får ut av slutresultatet är god kvalitet. En tjänst kan liknas vid en idé, men stannar ofta på det stadiet om man inte får deltagarna att se nyttan och fördelarna med projektet. Då man rekryterar deltagare bör man även få med värdet av tjänsten för att deltagaren skall känna att det är värt att sätta sin tid på detta. Ju mer abstrakt en tjänst är desto mera tenderar vi att lita på rekommendationer från personer vi har förtroende för. Det är inte heller möjligt att mäta tjänster på samma sätt som produkter vilket gör att den subjektiva synen på tjänsten alltid sätts först. (Arnerup & Edvardsson, 1998, ss. 35-38). Man kan alltså även få en sekundär rekrytering genom att deltagare som deltagit tidigare rekommenderar tjänsten.

En deltagare är någon som en individ, grupp eller organisation förser med en tjänst eller information. Begreppet deltagare är alltså mångtydigt. En deltagare är dock en individ som behöver hjälp med något som din organisation kan hjälpa till med. (Arnerup & Edvardsson, 1998, ss. 47-49). Deltagaren skall inte vara en i mängden utan bör ses som en individ med unika behov och önskemål som tjänstens och dess ansvariga person bör tillgodose. Man bör sträva till att skapa en god relation genom personlig kommunikation, skapa ett socialt band och bygga upp ett förtroende. (Blomqvist, Dahl, & Haeger, 2004, s. 32). Man skall inte göra misstaget att tro att ju fler man kan attrahera, desto större sannolikhet är det att gruppssammanhållningen blir bra och projektet lever vidare. Risken är stor att genom att försöka få alla med, kommer man inte att lyckas att få någon tillfredsställd överhuvudtaget och risken blir att man förbiser primärgruppen. (Ekberg, 2008, s. 84).

Tjänster som produkt är abstrakta vilket medför att en marknadsföring och rekrytering angående dessa är svårt att genomföra på traditionellt vis. Samtidigt är en tjänst svår att förklara och för deltagaren svår att greppa. Kontaktpunkterna för att få deltagare varierar beroende på vilken typ av tjänst du erbjuder. (Arnerup & Edvardsson, 1998, ss. 19-21). Genom en abstrakt produkt är kommunikationen den viktigaste marknadsföringen för tjänsten. Har man tillgång till produkten samt redan har de materiella och finansiella

resurserna färdiga (i detta fall en utvecklad e-klubb), har man lättare att argumentera för sin tjänst och det går därmed lättare att marknadsföra denna. Man behöver alltså skapa en förståelse för tjänsten för att produkten skall få en så hög kvalitet som möjligt. (Arnerup & Edvardsson, 1998, ss. 192-193).

Eftersom deltagare inte på förhand vet vad projektet går ut på gör man klokast i att komprimera ner sin information för eventuella deltagare. Det kan vara så enkelt som en flyer som man sätter upp på ett passande ställe (t.ex. rådgivningar eller daghem) där du tror att dina potentiella deltagare rör sig. (Ekberg, 2008, ss. 26-28). För att rekrytera deltagare kan man utföra en *passiv representation* i form av statisk information så som flyer, broschyrer, redovisningar, utskick till vald målgrupp. Dessutom kan man göra en *interaktiv upplevelse* som involverar den kommande medlemmen i någon form av aktivitet (informationsmöte eller konferenser), eller en *responsiv relation* då man personifierar informationen och skraddarsyr kommunikationen direkt ut till den kommande medlemmen (ansikte mot ansikte, via telefon eller nätet). Genom internet får man en stor yta att sprida ut informationen på, genom intressegrupper (t.ex. olika grupper på Facebook) eller på sidor som relaterar till tjänsten du kommer att erbjuda (t.ex. Google ad). Man bör även tänka på att målgruppen man söker bör ha ett intresse för det digitala redan på förhand för att projektet skall fungera, vilket logiskt resulterar i att man enkelt hittar deltagare på nätet som redan tidigare funnits på internet i olika sammanhang. (Blomqvist, Dahl, & Haeger, 2004, ss. 94-100). Man kan även arbeta med material man redan har, samla ihop de vanligaste frågorna du får från deltagare, både före samtalsmöten och efter samtalsmöten, för att enkelt ha ett svar nästa gång frågan uppkommer från en ny deltagare (Ekberg, 2008, ss. 26-28).

4.7 Etiskt bemötande

Begreppet bemötande används mycket inom det sociala arbetet och kombineras ofta med etik. Bemötande handlar om att möta olika människors åsikter i ett samtal. (Blennberg, 2013, ss. 9-10). Som professionell måste man se till att man bemöter människor som individer och inte utifrån en folkgrupp. Saker som någon ser som en självklarhet kan nämligen vara främmande för någon annan. (Cronlund, 2011, s. 38). Då man håller en e-klubb är det viktigt att man skapar en jag-du-relation. Med det menar man att den professionella bemöter deltagaren med respekt och ser hen som en unik människa. Tillsammans skapar man en relation mellan varandra samt delar med sig av upplevelser och erfarenheter. (Olivestam & Thorsen, 2012, s. 126).

Bemötandet ses som en handling och kan till exempel bara bestå av ett ögonkast, ett ord eller ansiktsuttryck. Det klassiska bemötande är det handskrivna brevet, som i dagens läge upprätthålls mest av t.ex. vykort eller julkort. I dagens läge sker en stor del av det skriftliga bemötandet via sociala medier, t.ex. via Facebook, Twitter, e-post och Instagram. Vi kan hitta både positiva och negativa faktorer vid bemötandet via sociala medier. De positiva faktorerna handlar om hur våra möjligheter till att hålla kontakt med varandra och utveckla våra relationer underlättas. De negativa faktorerna handlar om näthatet, hur mycket lättare det är att skriva kränkande saker, sprida rykten samt förfölja personer via sociala medier. (Blennberg, 2013, ss. 31-32).

4.8 Vett och etikett i en e-klubb

Något som är bra att tänka på innan man startar en e-klubb är säkerheten. Om man håller i en grupp där det krävs lösenord eller inloggning för att ta del av innehållet är kommunikationen krypterad vilket betyder att obehöriga inte kan ta del av den. (Lid Falkman & Lid Falkman, 2014, s. 31). Sociala medier medför både möjligheter och risker. Därför är det viktigt att man använder sunt förnuft och tänker efter vad man publicerar på internet. (Carlsson, 2010, s. 21). För att skapa en så säker och trygg e-klubb som möjligt krävs det att alla följer reglerna som läggs upp tillsammans. Som professionell kan man på egen hand testa sig fram med tekniken för att lära sig själv och andra. Det är viktigt att man har en positiv inställning, även om tekniken har brister. Tänk även på färgerna och belysningen bakom när man använder webb-kamera och Skype. Kvaliteten på ljudet är också viktigt. (Lid Falkman & Lid Falkman, 2014, ss. 86-88).

Diskussionerna i en e-klubb kan bli personliga och på grund av detta kan det vara bra att man tillsammans kommer överens om att det man diskuterar hålls inom gruppen. Detta kallas för konfidentialitet. Det är ett sätt att skydda det som diskuteras under träffarna från att spridas till obehöriga. (Kristensson, 2014, s. 53). Eftersom en e-klubb drivs virtuellt kan det vara bra att tänka på var man samlar det som diskuterats. Man måste vara medveten om att alla har rätt till privatliv, speciellt när det handlar om att lagra information och uppgifter (Bell, 2016, s. 66). I arbetet föräldrastyrka är deltagarna anonyma. Detta bestämde de tillsammans, eftersom Svenskfinland är så litet och för att det är omöjligt att kontrollera vad som hålls inom gruppen samt vad som sprids vidare till obehöriga och utomstående. (Björk, Enqvist, & Gottberg, 2016, s. 49).

4.9 Teknik

Att använda sig av den virtuella kommunikationen lägger även krav på deltagarna att ha någon form av teknisk kompetens för att kunna hantera utrustningen som krävs för att delta. Genom att personen som konstruerat sidan eller att skaparen av plattformen har en kunskap om vad meningen med gruppen är gör att den även kan bli pedagogiskt uppbyggd tillika som den tjänar sitt syfte. Deltagarens förutsättning hänger med andra ord rätt mycket på den som konstruerat själva uppbyggnaden av plattformen. (Jobring & Carlén, 2009, ss. 150-153).

Tekniska problem kan ha en påverkan på gruppdynamiken och det är viktigt att ta detta i beaktande då man strukturerar upp träffarna. Allt efter att tekniken utvecklas blir det lättare att använda sig av avancerad teknik men man bör även komma ihåg att alla inte kan förväntas ha den senaste utrustningen eller kunskapen om tekniken. Man kan t.ex. tänka sig att en första träff alltid handlar om en genomgång av den tekniska utrustningen så att alla skall känna sig trygga med att använda sig av denna. (Hrastinski, 2013, s. 94). Att arbeta med samtal via internet gör att man även behöver ifrågasätta vilken metod man använder sig av; open access program eller helt slutna program. Detta är beroende på vilka kriterier man har på integriteten och tystnadsplikten. Ett open access program gör att även utomstående har en möjlighet att gå in på plattformen medan ett slutet program endast är öppet för dem som fått ett lösenord till plattformen. (Öst, 2013, ss. 353-354). Sociala medier och web 2,0 är exempel på medier som har utvecklats för att man skall kunna dela material med andra. Möjlighet att diskutera med ljud och bild är även en teknik som ständigt går framåt i utvecklingen och har blivit en del av alla nyare media enheter. Exempel på dessa plattformar är t.ex. Skype, Hangouts och Messenger. (Hrastinski, 2013, s. 39).

Layouter som är enkla och tydliga upplevs som bättre än avancerade program och layouter när det kommer till att hänga med i en diskussionstråd. Att kunna se den röda tråden är speciellt viktig i en nätbaserad grupp där många frågor diskuteras på en och samma gång. (Larsson, 2008, ss. 35-36).

4.9.1 Social Media

Sociala medier är ett begrepp som omfattar både webbplatser och tjänster på internet. Oftast är tanken med sociala medier att dela med sig av sina ärenden men också att vara delaktig i andras ärenden. Sociala medier kan ganska långt beskrivas som en mötesplats där man endera kan skapa nya kontakter eller hålla kontakt med sina gamla vänner. (Johansson H. ,

2013). Sociala medier har varit en del av vår vardag sedan medierna uppkom på 1990-talet samtidigt som internet fick sitt genombrott (Det sociala fenomenet, u.å.).

Kännetecknande för sociala medier är att tjänsterna man vill använda kräver inloggning med kontaktuppgifter. Detta innebär att man blir tvungen att dela med sig av sina personuppgifter och kanske också dela en bild på sig själv. (Johansson H. , 2013). Därför är det viktigt att man ser till att sidan man registrerar till är den originala, så att personuppgifterna inte kommer i fel händer. Enligt statistiken kan man se att människor använder sig av sociala medier för att man vill visa sin egen identitet, men också för att hålla kontakt med andra som inte är fysiskt i närheten (Det sociala fenomenet, u.å.).

Sociala medier har en bra inverkan på samhället vi har idag men som det mesta så har dock även sociala medier nackdelar. En av nackdelarna är att på grund av att det är så lätt att möta andra per sociala medier så möts man inte längre på samma sätt i det verkliga livet som man gjorde innan sociala medier. (Det sociala fenomenet, u.å.). En stor del av de tjänster som existerar på webben har även blivit anpassade till applikationer som kan laddas ner på mobilen. Detta har gjort att vi lättare kan följa med det som händer på sociala medierna. Exempel på sociala medier som används mycket i dagens samhälle är Facebook, Instagram, Twitter och Skype. (Johansson H. , 2013).

4.9.2 Skype

Man kan använda sig av olika sociala medier i dagens samhälle och detta har underlättat en hel del i människors vardag och hjälper en att ha kontakt med en vän eller att ha ett möte med en kollega som för stunden är i ett annat land. (Det sociala fenomenet, u.å.). I och med detta finns det även olika alternativ till hur man förverkligar e-klubben.

Skype är en tjänst som möjliggör endera ljud- eller videosamtal med personer som är i huset bredvid eller till och med på andra sidan jorden. (Skype, 2017). Idag är det miljontals människor som använder sig av Skype runtomkring i världen. Där kan man ha ett samtal mellan två personer men gruppdiskussioner är också möjliga. Skype är gratis att ladda ner på dator, telefon eller surfplatta. Från sidan <https://www.skype.com> kan den laddas ner till dator eller som en applikation till telefon och/eller surfplatta. (Skype, 2017).

För att kunna använda sig av Skype krävs det att man har en mikrofon och möjligen en webbkamera för att kunna ha videosamtal. Mikrofoner är idag ofta integrerade åtminstone i bärbara datorer, i vissa fall även webbkameran. För att kunna delta i en e-klubb är det viktigt

att man har både mikrofon och webkamera för att kunna vara lika delaktig som de andra i gruppen. (Skype Support, 2017).

Efter att man laddat ner Skype, skall man logga in till sitt konto. Om man inte ännu har ett konto så skall man starta ett sådant. För att starta ett nytt konto skall man skapa ett Skype-namn eller registrera sig med sin e-mail eller sitt telefonnummer. När man sedan har kommit så långt, är det bara att ta Skype i användning. (Skype Support, 2017).

4.10 Spelregler och tystnadsplikt

Då man arbetar och fungerar i en grupp, är det viktigt att man redan från början kommer överens om vissa spelregler i gruppen för att öka den positiva gruppdynamiken. För att alla skall trivas och känna sig trygga i gruppen är det bra att tillsammans i gruppen fundera och diskutera vilka som kunde vara grundpelarna för en fungerande grupp.

Inom examensgruppen lyftes det redan i början fram de viktigaste punkterna så att de skulle vara klara för alla och att man arbetar enligt dem under hela processen. Då grundpelarna hade gjorts kom det upp tankar gällande om detta vore bra att involvera även i detta arbete om e-klubb. Därmed bestämdes det att tankarna som uppstod gällande detta skulle dokumenteras.

En av de viktigaste punkterna i en grupp är att alla skall behandlas jämlikt. Då man arbetar i en grupp där man diskuterar om personliga ärenden är det viktigt att alla får ett bemötande som ger möjlighet att diskutera ärenden som till och med kan kännas svåra. I en e-klubb lyfts det fram sådana saker som antagligen påverkar alla som är i gruppen, därmed är det viktigt att alla blir hörda. Här är det viktigt för ledaren i en e-klubb att se till att alla ges en möjlighet till att ta initiativ och del av diskussionen. För att detta skall fungera handlar det om att alla skall iakttas på ett likvärdigt sätt. (Chang, 1996, s. 6).

Eftersom man antagligen hanterar personliga ärenden i en e-klubb, är det viktigt att påminna om tystnadsplikten inom klubben. Ingen skall behöva känna sig otrygg av att berätta om sina ärenden på grund av att hen skulle vara rädd för att de skulle spridas. Enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (22.9.2000/812) får man som professionell inte använda sig av sekretessbelagda uppgifter för att själv skaffa sig en fördel eller för att skada någon annan. Tystnadsplikten får inte heller brytas efter att verksamheten slutat (§15). För att skapa en trygghet och tillit i gruppen är det därför bra om man i början av e-klubben skapar ett avtal. I avtalet kan det stå om tystnadsplikt och konfidentialitet. På

så sätt skulle man få ett skriftligt bevis på att alla som deltar i e-klubben följer dessa regler. Dessutom skulle tilliten till övriga deltagare öka och oron över att något privat skulle spridas minska.

Dessa grundliga spelregler ansågs vara de viktigaste och mest huvudsakliga. De bygger grunden för en fungerande grupp med bra gruppdynamik. Då man fungerar som en ledare i en e-klubb är det viktigt att bygga gruppen på dessa punkter men också att tillsammans fundera på sådana saker som känns nödvändiga i den gruppen man arbetar i. Varje grupp består av individuella individer vilket innebär att alla fungerar på olika sätt och värderar olika saker på olika sätt. (Chang, 1996, s. 9 & 63). Därför har det stor betydelse att tillsammans med gruppen gå igenom de viktigaste spelreglerna och fortsätta bygga på dem under hela processen.

4.11 Utvärdering av en e-klubb

Enligt Forss (2007, ss. 11, 15) betyder begreppet "utvärdera" att noga granska värdet eller resultatet av en ny verksamhet. Det finns olika orsaker till att utvärdering utförs; i vissa fall vill man ha evidens och kunskap för att kunna fatta beslut angående verksamheten och dess fortsättning. Ibland kan man bara ha intresse av att granska läget, man vill veta hur det går för verksamheten i fråga, men att vidta åtgärder angående verksamheten är inte meningen. Lärande kan också vara målet då man utför utvärdering av verksamhet, man önskar kunna utvinna kunskap från utvärderingsresultatet.

Att verksamheten blir utvärderad är en förutsättning för att produkten eller tjänsten ska kunna genomgå fortsatt utveckling, och att tjänsten kontinuerligt förbättras för att motsvara klientens behov (Tuulaniemi, 2011, ss. 128-131). Utvärderingen bör också ta i beaktande hurdan användarupplevelsen är, motsvarar användarens upplevelser av tjänsten det som önskas uppnå? Att ta denna aspekt i beaktande bidrar till att utvecklingen av tjänsten går att utföra på ett mer heltäckande sätt än om enbart funktionen och tillfredsställelse av klientens behov utvärderas. (Vaahtojärvi, 2011, s. 137).

I tidigare arbeten inom projektet har skribenterna använt sig av korta utvärderingar efter varje träff, för att göra deltagarna aktiva i processen och för att kunna påverka innehållet i e-klubben från gång till gång. Detta är ett bra tillvägagångssätt för att säkerställa att innehållet i verksamheten motsvarar deltagarnas önskemål och behov under hela verksamhetens gång. En mer heltäckande utvärdering har sedan utförts efter den sista träffen för att få riktig

evidens för att det finns behov av tjänsten, och därmed kan man också med bättre möjlighet säkerställa att tjänsten också får fortsatt finansiering och fortsätter utvecklas. (Björk, Enqvist, & Gottberg, 2016, s. 50).

Heli Vaartio-Rajalin (opublicerad källa) har i ett tidigare skede av projektet skapat en utvärderingsplan för att kunna utvärdera både process och resultat av e-klubbarna. I utvärderingsplanen som är framställd tas alla aktörer som är med i framställandet av verksamheten i beaktande, det vill säga deltagarna, handledarna samt beställarna/ instanser och organisationer som är intresserade av e-klubbs verksamhet. På detta sätt får man in heltäckande information gällande alla parter, och har därmed bättre utgångsläge att utveckla tjänsten ändamålsenligt.

4.12 Uppföljning med deltagarna

Ett gott underlag för att kunna följa upp deltagargruppen lägger man då verksamheten avslutas. Eftersom man med verksamheten har velat skapa sociala nätverk för målgruppen och erbjuda referensstöd, är vidare kontakt efter den planerade verksamheten att rekommendera. Referensstöd behöver inte enbart vara planerad och handledd verksamhet, utan kan också vara mer oformell social kontakt mellan personer som är i samma situation och upplever att de kan erbjuda varandra stöd och vänskap. (Kansalaisareena, u.å).

Även att avrunda och avsluta verksamheten är en process för deltagarna. Träffarna är inte längre schemalagda, och deltagarna ska nu stå på egna ben och själv ansvara för att kontakten till de andra deltagarna fortsätter. (Andresen & Talseth, 2002, s. 239). Här kan förstås handledaren vid avslutningen hjälpa till och föreslå tillvägagångssätt, och eventuellt hjälpa till att planera in träffar tillsammans med deltagarna så att fortsatt kontakt säkerställs åtminstone till en början. Sedan kan man komma överens om en uppföljningsträff tillsammans med handledaren efter en tid, för att kolla hur den fortsatta kontakten framskridit utan de handledda träffarna. Det önskas att familjerna i framtiden sinsemellan kan använda sig av den kunskap de tillhandahållit under den ledda verksamheten, och fortsättningsvis stöda och hjälpa varandra i familjelivet. På detta sätt har e-klubbs verksamheten stärkt familjernas livsresurser, genom att föra samman familjer i liknande livssituationer för att de ska kunna ha stöd av varandra efter den ledda verksamheten (Andresen R. , 2002, s. 73).

5 Slutprodukt – en e-klubb på nätet

Den övergripande modellen för en e-klubb innebär att alla tidigare arbeten inom projektet e-clubbing och litteraturstudier bör beaktas i en helhet. Som slutprodukt för detta examensarbete illustreras helheten som en webbplats. Enligt projektbeskrivningen fastställs att det förväntade resultatet är ett koncept med målgruppsinriktade modeller som finns tillgängliga på projektets hemsida och att studerande utgår från material som redan producerats inom projektet. (Julin, 2016). Genom en webbplats kan man enkelt illustrera hur all den information som uppkommit genom projektets gång passar ihop med varandra och hur informationen om de olika målgrupperna man valt att fokusera på kommer användaren (den professionella som skall hålla en e-klubb) till nytta.

Hela arbetsgången med att bygga upp en webbplats handlar om att svara på frågan vad man har för mål med själva webbplatsen. Man behöver ha en specificerad agenda hur man uppnår målet och få ett mätbart resultat då man lanserar sidan. (Bergström, Karlsson, & Parmenvik, 2009, s. 24). Denna mätbarhet kan t.ex. vara hur många professionella som använder sig av webbplatsen för att starta upp en e-klubb. Genom att skapa ett specifikt mål med webbplatsen bör man även definiera målgruppen som webbplatsen riktar sig till. Frågor man bör tänka på före man lanserar webbplatsen är bl.a. vilka förkunskaper användaren har, vilka förväntningar som finns eller vilken utrustning som användaren nyttjar. (Bergström, Karlsson, & Parmenvik, 2009, s. 26). Med tanke på att medievanorna i dagens läge mycket handlar om att snabbt och enkelt få information oberoende var man befinner sig eller vilken teknisk plattform man använder sig av är det en fördel att göra hemsidan responsiv för att öka användarvänligheten ytterligare. En responsiv hemsida betyder att man kan läsa sidan på vilken plattform som helst utan att det drar ner på textvänligheten. Genom att välja WordPress som plattform för att bygga upp själva stommen till webbplatsen behövs arbetet göras endast en gång eftersom mjukvaran automatiskt omvandlar sidan till läsvänlig oberoende om det är en dator, platta eller mobil man läser sidan på. På detta sätt kan man enkelt få tillgång till webbplatsen oberoende var man befinner sig och är inte bunden till att jobba enbart vid sin dator.

Att förstå användaren är avgörande för en användarorienterad process menar Sundström (2009, s. 24). Ibland känner man sina användare redan och vet vad de behöver få ut av en webbplats men ibland är användarnas preferenser helt obekanta för den som skall utveckla webbplatsen och då bör man först få en bild av användaren före man påbörjar processen med uppbyggande av sidan. Man kan göra intervjuer, enkäter, iakttagelser eller brainstorming för

att komma till en slutsats om hur webbplatsen bäst skall byggas upp för att gynna användaren så mycket som möjligt. (Sundström, 2009, ss. 24-26) Under processen lopp bör man alltså alltid ha användaren i fokus för att slutresultatet skall bli den mest optimala produkten. Före illustreringen av slutprodukten påbörjades gjordes många brainstorming-möten för att få en klar bild av hur användaren kommer att använda sig av webbplatsen. I detta projekt är det den professionella samtalsledaren som är den primära målgruppen och användaren av webbplatsen och det är dessa professionella som hela arbetet utgått ifrån.

Påbörjandet av uppbyggnaden görs med en avskalad skiss som visar olika sidor av webbplattformen och skisser på vad som hör till informationen målgruppen behöver få tillgång till för att målet för webbsidan skall uppnås. Det är även viktigt att se till att en tillit för sidan skapas genom designen - användaren skall kunna lita på att det som finns på sajten är äkta. (Sundström, 2009, ss. 30-31). Under projektets gång har det diskuterats flera gånger om hur en modell för olika målgrupper kunde se ut så att den professionella handledaren som skall hålla i grupperna kunde ha så stor nytta som möjligt av alla de arbeten som gjorts under de senaste årens slutarbetsprocesser. Grundmodellen uppkom genom en tankekarta där tjänstedesignmodellen var den primära modellen för en webbplats för en e-klubb. (Bilaga 2). Med hjälp av en card sorting process, vilket innebär att man buntar ihop områden samt namnger dessa med en rubrik, gick arbetet framåt.

Man bör avgränsa innehållet till det mest viktiga så att inte sidan blir gränslös med information som gör att användaren inte nås effektivt. Då man har gjort en avgränsning samt formulerat sitt budskap kan man ta ställning till vilken form som passar bäst till sidan. En informationssida, kampanjsida, kundklubb eller dylikt. (Bergström, Karlsson, & Parmenvik, 2009, ss. 28-32). I detta fall är den mest passande formen en informativ webbsida.

På en webbplats är bilder en stor del av den visuella helheten. Med hjälp av bilder lättar man upp textdelen och gör att webbplatsen är tilltalande samt har en bra synlighet bland med alla andra webbplatser. På denna webbplats är alla bilder tagna från *pixabay* (<https://pixabay.com>) vilket är en sida som innehåller nerladdningsbara högkvalitativa bilder som är fria från upphovsrätt. Detta betyder att man både privat men även kommersiellt får använda sig av dessa bilder helt utan kostnad.

En webbplats består av olika sidor med en förstasida som är den första sidan som användaren ser. På de olika sidorna på webbplatsen kan man ha länkar till samma webbplats eller till externa webbplatser. (Molich, 2006, s. 8). För att få en genomskådlig ingångssida för

webbplatsen bör man föra samman vissa områden genom olika rubriker och se vilka områden som hör ihop med vad. Dessa rubriker gör grundkonstruktionen för själva webbplatsen. (Sundström, 2009, ss. 111-112). Då man kommer in på webbsidan skall man direkt få en klar och tydligt beskrivning av vad en e-klubb är. (Bilaga 3, sid 1) I webbsidans huvud finns de olika områden representerade med olika rubriker för att få en klar indelning i de olika områdena och för att läsaren enkelt skall hitta just den del man är intresserad av att läsa. Dessa delområden är *e-klubb* (webbplatsens hemsida), *Målgrupper*, *Modeller*, *Spelregler* samt *Vad händer sen?*

Figur 1. Webbplatsen första sida och dess uppbyggnad.

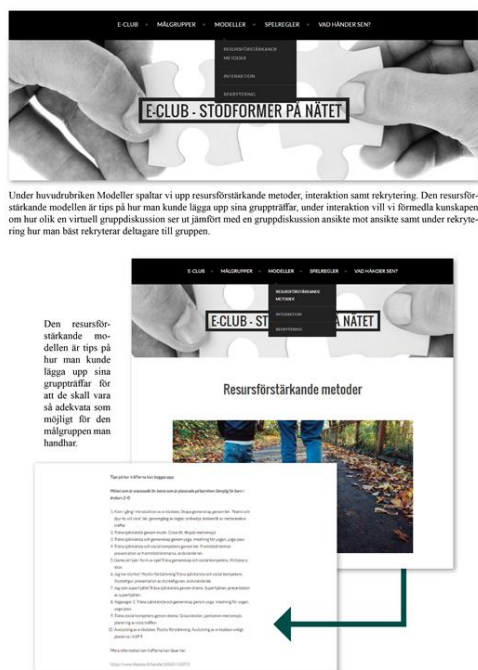
Då webbplatsen i sig kommer att förbli statisk, d.v.s. den kommer inte att ha en moderator eller förening bakom sig som kommer att uppdatera innehållet, är det en fördel att dela innehåll från levande sidor där läsaren snabbt och enkelt kan klicka sig vidare till en annan sida som är uppdaterat. Då målgruppen är regnbågsfamiljer valdes Regnbågsankans Facebook sida som ett komplement till den statiska webbplatsen. Vill man hellre i ett senare skede publicera en blogg, hemsida eller annan socialmedia-profil kan man enkelt lägga till dessa. Att ha någon form av innehåll som uppdaterar sig på en hemsida är alltid till en fördel eftersom många läsare har en tendens att inte vilja använda en statisk webbplats. Webbplatser föråldras snabbt så detta är en enkel och billig lösning för att få en del av innehållet levande på sidan utan att behöva lägga tid ner för att administrera sidan.

Under den andra rubriken *Målgrupper* finns underrubrikerna som innehåller arbeten som gjorts detta år inom slutarbetsprocessen samt fjolårets arbete om föräldrastyrka (Bilaga 3, sid 2). Dessa arbeten beskriver målgruppen i de olika områdena och efter avslutat projekt kan man även länka till arbetets slutliga version på Theseus. Tanken är att man som professionell kan få en fördjupad kunskap i dessa delområden eller få en uppdatering i sin redan existerande kunskap. Författarna till de specifika områdena är tydligt utskrivna i slutet av texten.

Figur 2. Under rubriken *Målgrupper* hittar läsaren information om olika delområden.

Under huvudrubriken *Modeller* finns resursförstärkande metoder, interaktion samt rekrytering (Bilaga 3, sid 3). Den resursförstärkande modellen är tips på hur man kunde lägga upp sina gruppträffar för att de skall vara så adekvata som möjligt för den målgruppen man handhar. Under projektets föregående fas har studeranden vid Novia gjort slutarbeten där de bl.a. nämner tänkbara innehåll på dessa virtuella träffar. Information om uppbyggnaden av e-klubbs möten har plockats ut från föregående studerandes slutarbeten. Detta är en fas i arbetet där man tar tillvara all den tidigare kunskap som uppkommit under projektets gång och nu sammanställer detta på ett enhetligt sätt.

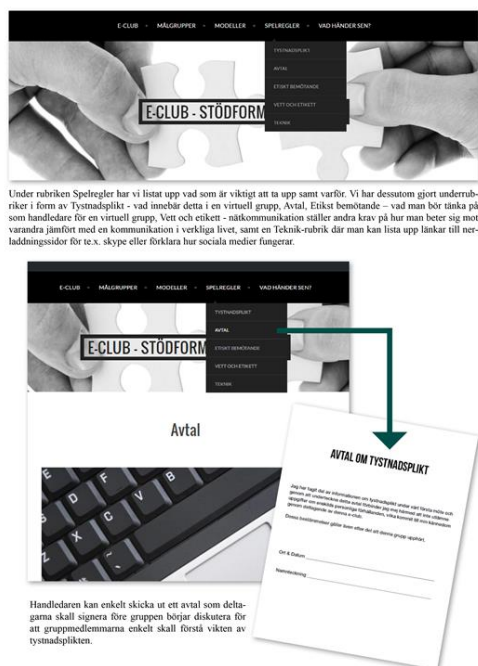

Figur 3. Under rubriken **Modeller** hittar läsaren tips på aktiviteter och temaområden för gruppträffarna.

Under underrubriken *Interaktion* förmedlas kunskapen om hur olik en virtuell gruppdiskussion ser ut jämfört med en gruppdiskussion ansikte mot ansikte. Detta stycke kan vara värdefullt för den professionella handledaren som inte är van att handleda virtuella grupper över nätet. Den professionella handledaren bör också få en inblick hur man bäst kan rekrytera deltagare till sin grupp vilket har strukturerats upp under underrubriken *Rekrytering*.

Då man håller en virtuell grupp är det viktig att prata om spelreglerna redan i början av starten. Under rubriken *Spelregler* (Bilaga 3, sid 4) finns det information om vad som är viktigt att ta upp samt varför. Under fliken *Tystnadsplikt* kan man även läsa mer om vad tystnadsplikten innebär i en virtuell grupp och man har även tillgång till ett färdigt avtal som handledaren enkelt kan maila ut till gruppen som de kan skriva under och scanna in eller fotografera och skicka tillbaka då gruppen börjar träffas. Under fliken *Avtal* samt *Etiskt bemötande* finns information om vad man bör tänka på som handledare för en virtuell grupp. Under fliken *Vett och etikett* finns text om hur nätkommunikation ställer andra krav på hur man betar sig mot varandra jämfört med en kommunikation i verkliga livet. Under fliken *Teknik* finns det länkar till nerladdningssidor för t.ex. Skype samt information om hur sociala medier fungerar. Allt för att den professionella så smidigt som möjligt skall kunna starta upp

en e-klubb och hitta all den informationen man behöver på ett och samma ställe. Man kan med fördel lista upp flera länkar till andra tekniska lösningar då man slutför designen.

Figur 4. Under rubriken Spelregler diskuteras det etiska förhållningssättet i en e-klubb.

VAD HÄNDER SEN?

Användaren kommer inte att besöka något som inte intresserar henne, menar Sundström (2009, s. 27). För att kunna kalla en webbplats för användbar definierar man den som lätt att lära sig, lätt att komma ihåg, effektiv att använda, begriplig och tillfredsställande att använda. För att mäta användbarheten för webbplatsen kan man mäta inlärningstiden, effektiviteten (för att uppnå en optimal effektivitet skall alla sidor fungera och inga felmeddelande komma upp) begripligheten på sidan samt den subjektiva tillfredställelsen användaren har. För att få den optimala användbarheten bör man känna sin användare och vilken målgrupp dessa hör till, testa designen och om resultaten är goda implementera dessa till webbplatsen. (Molich, 2006, ss. 23-26 & 31-32).

Slutprodukten kan läsas här: www.eclub2017.wordpress.com

6 Avslutning

Syftet med detta examensarbete är att stöda och handleda regnbågsfamiljer via en e-klubb samt att skapa sociala nätverk mellan familjerna där de kan stöda varandra. Virtuella möten är ett bra sätt att skapa kontakter trots långt avstånd. Målet för examensarbetet är att utveckla en modell som professionella kan använda vid uppbyggnad av e-klubb för regnbågsfamiljer. För att bygga upp modellen tillämpades tjänstedesign. Genom arbetet ville skribenterna också ge familjerna mera kunskap om deras rättigheter samt handleda professionella till att fungera professionellt på nätet.

Frågeställningen för arbetet är hur den professionella kan stöda och handleda regnbågsfamiljer virtuellt. Det har framkommit att det finns behov av e-klubbs verksamhet, eftersom det inte finns stödåtgärder på nätet för svenskspråkiga regnbågsfamiljer. P.g.a. detta har skribenterna skapat en grund för hur man bygger upp en e-klubb. Då nya digitaliserade stödformer utvecklas och man ser att behovet av dessa finns, är det viktigt för den professionella att ha kompetenser att stöda och handleda virtuellt. Skribenterna har kommit fram till att det är stor skillnad på virtuella möten och möten i direkt kontakt då den professionella handleder och bemöter deltagarna. Med hjälp av examensarbetets slutprodukt kan den professionella ta del av all den kunskap som behövs för att stöda och handleda regnbågsfamiljer virtuellt via en e-klubb.

I början diskuterades det med två regnbågsfamiljer för att få reda på behovet av stödverksamhet. I detta skede visade det sig att skribenterna hade haft förutfattade meningar om regnbågsfamiljernas behov. De behov av stöd som skribenterna trodde att fanns stämde inte överens med familjernas egen syn på situationen. Det enda som skiljer en regnbågsfamilj från en kärnfamilj är i princip enbart lagstiftningen gällande familjerättigheter.

Examensarbetsprocessen började i januari 2017 med att skribenterna inom projektet e-clubbing byggde upp en övergripande modell som grundade sig på tjänstedesign som metod. Den övergripande modellen var inte nödvändig att koppla ihop med detta examensarbete. Modellen kom dock att ha en viktig roll genom att den användes som en kunskapsbank om tjänstedesign. Skribenterna använde sig av metoden för att skapa en poster (Bilaga 2) som låg som grund för slutprodukten.

Detta är ett funktionellt examensarbete, vilket betyder att en stor del av tiden har gått åt till planering och uppbyggnad av modellen som lanseras på en webbplats, som därmed blir slutprodukten av detta arbete. Den teoretiska delen innehåller väsentlig bakgrundskunskap

för att skapa webbplatsen och besvara frågeställningen. Innan lanseringen av webbplatsen rekommenderas att användarvänligheten utvärderas noggrant eftersom webbplatsen kommer att bli statisk, d.v.s. ingen kommer att upprätthålla webbplatsen efter lanseringen. Den bör därför vara funktionsduglig och korrekt. Det vore därför bra om en professionell testar den innan den lanseras.

Eftersom alla bor på skilda orter och har olika tidtabeller har skribenterna delvis arbetat individuellt men tillsammans kommit fram till alla slutsatser. I efterhand har skribenterna kommit fram till att det varit bättre att träffas oftare fysiskt, för att kunna diskutera och gå igenom processen. På detta sätt skulle arbetet varit mer sammanhängande från första början och tiden skulle ha använts mer effektivt. Diskussioner har kontinuerligt förts på Skype och Messenger. Messenger har fungerat som stöd, där man diskuterat frågor och tankar som uppstått under processen. Om skribenterna haft mer tid kunde produkten ha testats av en professionell inom social- och hälsovård.

Skribenterna deltog dessutom i Regnbågsankans seminarium, som bidrog med allmän kunskap om begrepp bland sexuella minoriteter. Tillfället gav skribenterna en större insikt i föreningens verksamhet samt hur ett utbildningstillfälle kan se ut.

Som fortsatt utveckling på detta arbete kan man som professionell testa modellen och undersöka om denna fungerat och gett resultat. Vidare kan modellen sedan förbättras och utvecklas. Som professionell är det även viktigt att hålla sig uppdaterad om eventuella lagförändringar som gäller regnbågsfamiljer.

Källförteckning

- AMK, S. (2014). *Kompetenser för Socionom (YH) examen*. Hämtat från http://web.novia.fi/sbok2014/files/kompetenser/10347_1.pdf den 29 3 2017
- Andresen, R. (2002). Närmanden till praxisfältet. i R. Andresen, *Sociala nätverk, grupper och organisationer: praktiskt arbete och teoretisk reflexion*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Andresen, R., & Talseth, S. (2002). Ömsesidighet och ansvar för det egna livet i en självhjälpsgrupp. i R. Andresen, *Sociala nätverk, grupper och organisationer : praktiskt arbete och teoretisk reflexion*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Arnerup, B., & Edvardsson, B. (1998). *Marknadsföring av tjänster*. Lund: Studentlitteratur.
- Bell, J. (2016). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, B., Karlsson, T., & Parmenvik, D. (2009). *Webbdesign. Budskap, form och teknik*. Malmö: Liber.
- Björk, C., Enqvist, G., & Gottberg, Å. (2016). *Föräldrastyrka. En e-klubb för småbarnsföräldrar*. Åbo.
- Blennberg, E. (2013). *Bemötandets etik*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Blomqvist, R., Dahl, J., & Haeger, T. (2004). *Relationsmarknadsföring*. Göteborg: IHM business school publishing.
- Bromseth, J., & Siverskog, A. (2013). *LHBTQ - personer och åldrande. Nordiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Bäck-Wiklund, M., & Johansson, T. (2003). *Nätverksfamiljer*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Carlsson, L. (2010). *Sociala medier- en lathund*. Mölndal: Billes Tryckeri AB.
- Chang, R. Y. (1996). *Att utveckla ett framgångsrikt teamarbete*. Göteborg: ISL förlag AB.
- Cronlund, K. (2011). *Etik och människans livsvillkor*. Stockholm: Bonnier Utbildning AB.
- Dahlkwist, M. (2012). *Kommunikation*. Stockholm: Liber.
- Davidsson, S., & Juslin, E. (2016). *Det resursstarka barnet*. Vasa: Novia Publikation och Produktion.
- Det sociala fenomenet. (u.å.). *Nya Kommunikationsmedel*. Hämtat från Sociala mediernas inverkan på människan: <http://www.detsocialafenomenet.se/sociala-medier.html> den 13 Mars 2017
- Eide, T., & Eide, H. (2006). *Kommunikation i praktiken-relationer, samspel och etik inom socialt arbete, vård och omsorg*. Oslo: Liber AB.
- Ekberg, S. (2008). *För dig som säljer tjänster*. Stockholm: Redaktionen.

- Engqvist, A. (2015). *Samtalsmetodik- för alla professioner*. Lund: Studentlitteratur.
- Forss, K. (2007). *Utvärdering som hantverk - bortom mallar och manualer*. Lund: Studentlitteratur Ab.
- Hallin, A., & Karrblom Gustavsson, T. (2012). *Projektledning*. Malmö: Liber.
- Helmadotter, A.-M., & Janson, A.-C. (1998). *Handbok för homosexuella föräldrar*. Stockholm: RFSL.
- Hrastinski, S. (2013). *Nätbaserad utbildning. En introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Hultman, K. (juni 2012). Kampen mot homofobin - om HBT-rättigheter i världen. *Världspolitikens dagsfrågor*, ss. 8-31.
- Jobring, O., & Carlén, U. (2009). *Att förstå lärgemenskaper och mötesplatser på nätet*. Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, H. (den 7 Februari 2013). *Skolverket*. Hämtat från Fakta om sociala medier: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/resurser-for-larande/kollakallan/kallkritik/sociala-medier/fakta> den 13 Februari 2017
- Johansson, N., Gyllenbögel, M., Mäkinen, A., & Johansson, N. (2016). *Virtuell gemenskap: E-klubb för barn som är placerade på barnhem och går i årskurs 2-4*. Åbo: Yrkeshögskolan Novia.
- Julin, B. (2016). *Projektbeskrivning för examensarbeten*. Åbo: Yrkeshögskolan Novia.
- Jämsä, J. (2007). Näkymättömistä perheistä sateenkaariperheiksi - seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen lapsiperheet. i K. Mustola, J. Pakkanen, & J. Pakkanen (Red.), *Sateenkaari - Suomi. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa* (ss. 163-174). Keuruu: LIKE.
- Jämsä, J. (2008). *Sateenkaariperheet ja hyvinvointi- Käsikirja lasten ja perheiden kanssa työskenteleville*. (J. Jämsä, Red.) Juva: PS-Kustannus.
- Jämsä, J., & Kuosmanen, P. (2007). *Suomalaiset sateenkaariperheet sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulussa*. Helsingfors: Edita Prima.
- Järvinen, M., Laine, A., & Hellman-Suominen, K. (2009). *Varhaiskasvatusta ammattitaidolla*. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Kansalaisareena, V. v. (u.å). *Vertaistoiminta*. Hämtat från Osallistu: www.kansalaisareena.fi/vertaistoiminta/ den 21 April 2017
- Kinnunen, S. (2003). *Anna lapsi olla lapsi*. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Kristensson, J. (2014). *Handbok i uppstasskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Kuosmanen, P. (2009). Erkännande av finländska regnbågsföräldrar som medborgare - inom familjepolitik, lagstiftning och social- och hälsovårdstjänster 1990-2007. i *Regnbågsfamiljers ställning i Norden - politik, rättigheter och villkor* (ss. 175-256). Oslo: Nordens institut för kunskap om kön NIKK.
- Larsson, G. (2008). *Från klassrum till cyberspace*. Lund: Studentlitteratur.

- Lid Falkman, L., & Lid Falkman, T. (2014). *Virtuella möten-effektiv gränslös kommunikation*. Stockholm: Liber AB.
- Lundqvist, S., & Marcusson, L. (2012). *Planera ditt projekt - en handbok*. Lund: Studentlitteratur.
- Macheridis, N. (2005). *Projektaspekter- kunskapsområden för ledning och styrning av projekt*. Lund: Studentlitteratur .
- Molich, R. (2006). *Webbdesign med focus på användbarhet*. Lund: Studielitteratur.
- Mustola, K., & Pakkanen, J. (2007). *Sateenkaari-suomi. Seksuaali- ja sukupuoli- ja hemmitöjen historiaa*. Helsingfors: Like.
- Nicholas, D., Lach, L., King, G., Scott, M., Boydell, K., Sawatzky, B., . . . Young, N. (2010). Contrasting Internet and Face-to-Face Focus Groups for Children with Chronic Health Conditions: Outcomes and Participant Experiences. *International Journal of Qualitative Methods*, 105-121. Hämtat den 24 Januari 2017
- Nilsson, B. (2009). *Samspel i grupp*. Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, B., & Waldemarson, A.-K. (2016). *Kommunikation. Samspel mellan människor*. Lund: Studentlitteratur.
- Norrhem, S., Rydström, J., & Markusson Winkvist, H. (2015). *Undantagsmänniskor - En svensk HBTQ-historia med utblickar i världen*. Lund: Studentlitteratur.
- Olivestam, C. E., & Thorsen, H. (2012). *Etik och människans livsvillkor*. Stockholm: Liber AB.
- Rebers, L., Andersson, D., Henriksson, S., Grönlund, & Jessica. (2016). *Självkänslan i fokus : Hälsofrämjande e-klubb för barn i åldern 8-9 år* . Åbo: Yrkehögskolan Novia.
- Regnbågsankan. (u.å.). *Om föreningen*. Hämtat från <https://www.regnbagsankan.fi/om-foreningen/> den 21 April 2017
- Regnbågsfamiljers förmåner. (2017). Hämtat från Folkpensionsanstalten: <http://www.kela.fi/web/sv/regnbagsfamilj1> den 2 mars 2017
- Sateenkaariperheet , r. (u.å). *Perhevalmennus*. Hämtat från Toimintaa: <http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=51> den 3 April 2017
- Sateenkaariperheet, r. (u.å). *Erotoiminta*. Hämtat från Toimintaa: <http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=53> den 3 April 2017
- Sateenkaariperheet, r. (u.å). *Perheleirit*. Hämtat från Toimintaa: <http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=48> den 3 April 2017
- Sateenkaariperheet, r. (u.å). *Tapaamiset ja ryhmät*. Hämtat från Toimintaa: <http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=49> den 3 April 2017
- Sateenkaariperheet, r. (u.å). *Vertaistuki netissä*. Hämtat från Toimintaa: <http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=54> den 3 April 2017

- Sateenkaariperheet, r. (u.å.). *Parisuhdetoiminta*. Hämtat från Toimintaa: <http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=52> den 3 April 2017
- Schulz, A., Stolz, T., & Berger, T. (2014 nr. 14). Internet-based individually versus group guided self-help treatment for social. Bern, Switzerland: BMC Psychiatry. doi:10.1186/1471-244X-14-115
- Selander, S., & Svärde-Åberg, E. (2009a). *Didaktisk design i digital miljö*. Stockholm: Liber.
- Seta. (u.å.). *Seta*. Hämtat från Järjestö: seta.fi/jarjesto/ den 3 April 2017
- Skype. (2017). *Skype*. Hämtat från Mikä Skype on?: <https://support.skype.com/fi/faq/FA6/mika-skype-on> den 13 Februari 2017
- Skype Support. (2017). *Skype Support*. Hämtat från Miten voin aloittaa Skypen käyttämisen?: <https://support.skype.com/fi/faq/FA10328/miten-voin-aloittaa-skypen-kayttamisen> den 13 Februari 2017
- Sundman, R., Dahlström, M., Lupala, H., & Romberg, J. (2016). *God hälsa vid diabetes genom e-klubb med TreM : Mat, Motion, Medicin*. Åbo: Yrkeshögskolan Novia.
- Sundström, T. (2009). *Användbarhetsboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Tuulaniemi, J. (2011). *Palvelumuotoilu*. Helsinki: Talentum.
- Tuulaniemi, J. (2013). *Palvelumuotoilu*. Helsinki: Talentum.
- United nations. (2016). Hämtat från <http://www.un.org/en/sections/what-we-do/protect-human-rights/index.html> den 20 februari 2017
- Vaahtojärvi, K. (2011). Palvelukonseptien arviointi. i S. Miettinen, *Palvelumuotoilu - uusia menetelmiä käyttäjätiedon hankintaan ja hyödyntämiseen*. Helsinki: Teknologiainfo Teknova.
- Valtanen, I.-S., & Gammals, L. (2016). *E-klubb för närståendevårdare : kamratstöd utan att behöva lämna hemmet*. Åbo: Yrkeshögskolan Novia.
- Vehkalahti, R. (2008). *Trygga barn*. Vasa: Oy Fram Ab.
- Vilkka, H. (2015). *Tutki ja kehitä*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Öst, L.-G. (2013). *KBT inom psykiatrin*. Falkenberg: Natur & kultur.

Finlands författningssamling

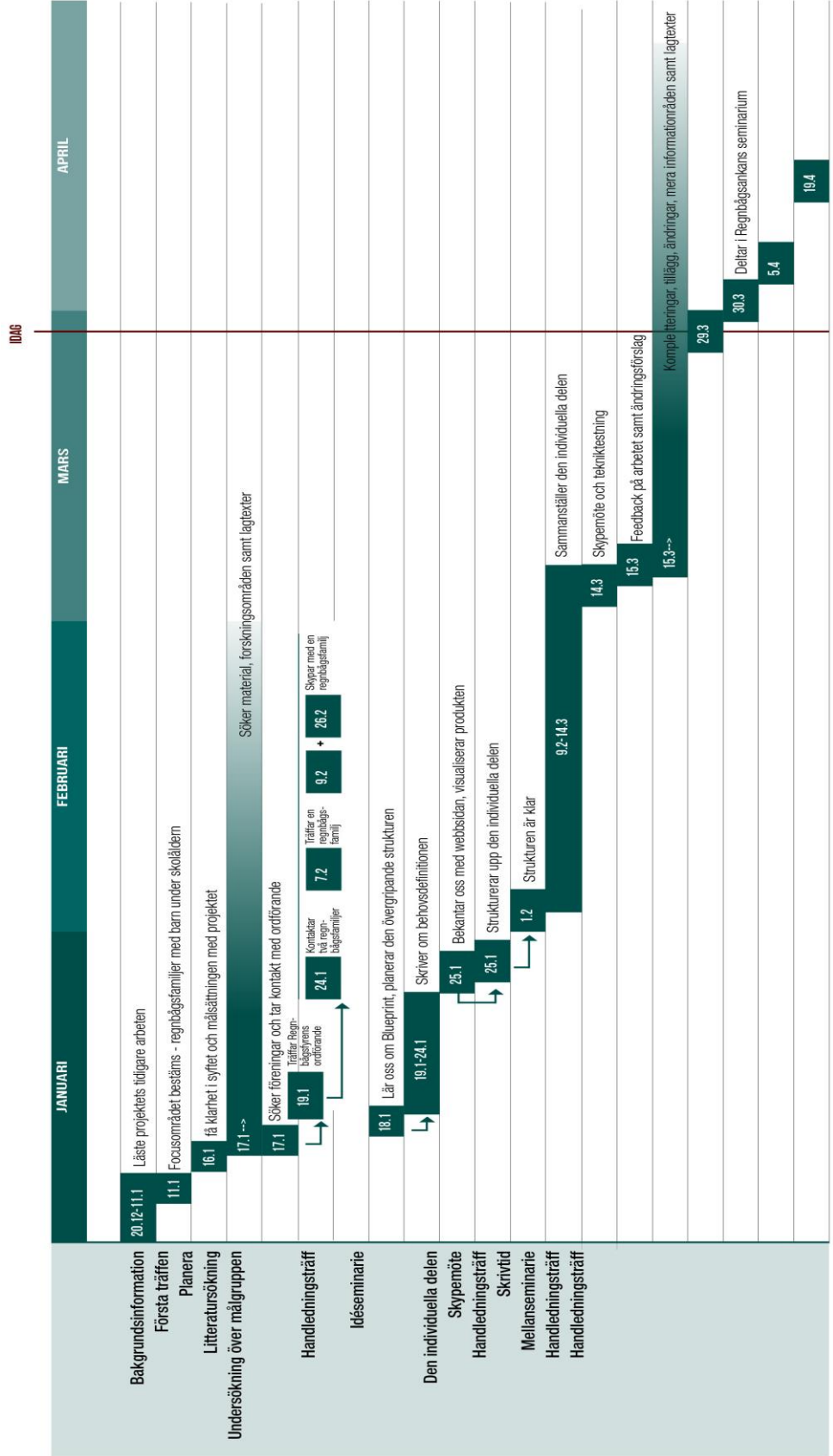
- Diskrimineringslag 30.12.2014/1325 www.finlex.fi (hämtat: 23.2.2017).
- Faderskapslag 13.1.2015/11 www.finlex.fi (hämtat: 23.2.2017).
- Finlands grundlag 11.6.1999/731 www.finlex.fi (hämtat: 23.2.2017).
- Lag om assisterad befruktning 22.12.2006/1237 www.finlex.fi (hämtat: 23.2.2017).

Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 22.9.2000/812 www.finlex.fi (hämtat: 23.2.2017).

Äktenskapslag 13.6.1929/234 www.finlex.fi (hämtat: 20.3.2017).

Figurförteckning

Figur 1. Webbplatsen första sida och dess uppbyggnad.	35
Figur 2. Under rubriken Målgrupper hittar läsaren information om olika delområden.	36
Figur 3. Under rubriken Modeller hittar läsaren tips på aktiviteter och temaområden för gruppträffarna.	37
Figur 4. Under rubriken Spelregler diskuteras det etiska förhållningssättet i en e- klubb.	38

E-CLUB • MÅLGRUPPER • MODELLER • SPELREGLER • VAD HÄNDER SEN?

I webbsidans huvud har vi placerat olika delområden som var och en har under rubriker för att få en klar indelning i de olika områden och för att läsaren enkelt skall hitta just den del man är intresserad av att läsa.

E-CLUB - STÖDFORMER PÅ NÄTET

E-CLUB - STÖDFORMER PÅ NÄTET

e-club

En e-club handlar om att diskutera och kommunicera i en grupp online. Som professionellt kan du erbjuda handledning för en specifik målgrupp genom att med hjälp av denna sida se hur du kan utöka dina app till denna samt få en bättre insikt i dina målgrupper.

Under filen målgrupper hittar du några utvalda målgrupper där information är mer utgående. En e-club kan även vara gratis för att förklara gruppen som finns, beroende på vilka typer av e-club du vill ha.

Eftersom offhandelsklubbar och gruppsamarbete hjälper till att andra kan bli en del av gruppen och samverka med andra grupper kan du även skapa en e-club som är utformad för att hjälpa till att skapa en bättre och mer utgående e-club.

Konceptet är utvecklat i en samarbete med den Public Health och Yrkesutbildningen i Finland.

Delat till:

REDOGÖRA

FOLKHÄLSAN

SÖK ...

SOCIALA MEDIER

39 vänner gillar detta

folkhalsan 7 691 gilla markeringar

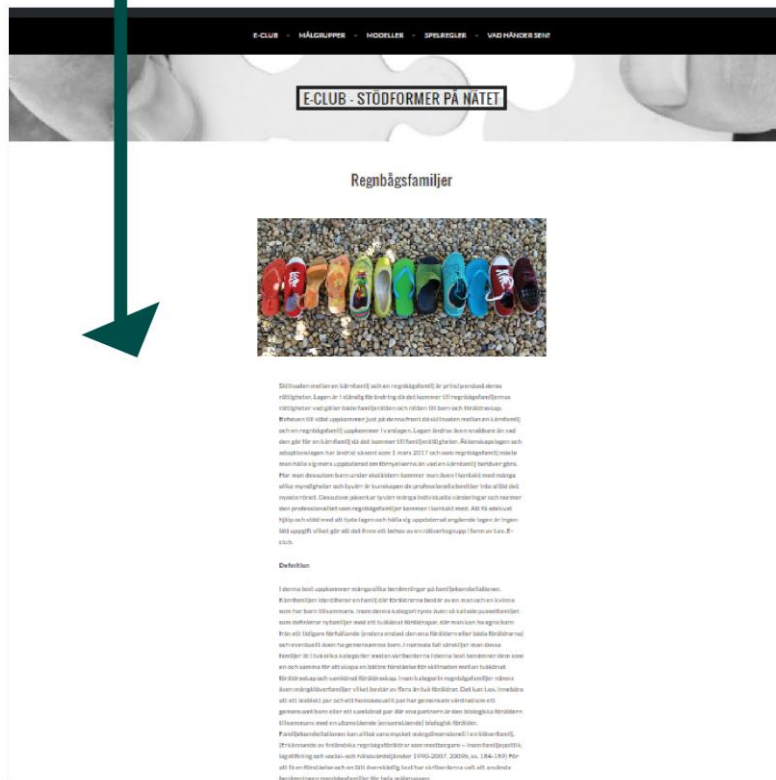
Gilla sida

Dela

f t i p in

Då man kommer in på webbsidan skall man direkt få en klar och tydligt beskrivning vad en e-club är.

Eftersom sidan kommer att förbli statisk kan man med fördel dela innehåll från levande sidor där läsaren snabbt och enkelt kan klicka vidare sig till en annan sida som är uppdaterat.

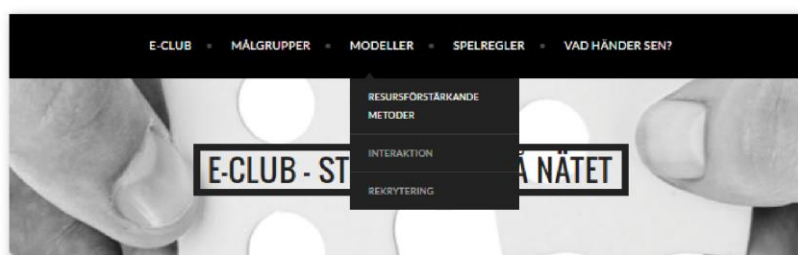

Under rubriken Målgrupper finns underrubrikerna om olika delområden. Tanken är att man som professionell kan få en fördjupad kunskap i dessa delområden eller få en uppdatering i sin redan existerande kunskap.

Under huvudrubriken Modeller spaltar vi upp resursförstärkande metoder, interaktion samt rekrytering. Den resursförstärkande modellen är tips på hur man kunde lägga upp sina gruppträffar, under interaktion vill vi förmedla kunskapen om hur olik en virtuell gruppdiskussion ser ut jämfört med en gruppdiskussion ansikte mot ansikte samt under rekrytering hur man bäst rekryterar deltagare till gruppen.

Den resursförstärkande modellen är tips på hur man kunde lägga upp sina gruppträffar för att de skall vara så adekvata som möjligt för den målgruppen man handhar.

Resursförstärkande metoder

Tips på hur träffarna kan byggas upp:

Möten som är anpassade för barns som är placerade på barnhem (lämplig för barn i ålderskurs 2-4)

1. Kom i gång! Introduktion av e-klubben. Skapa gemenskap genom lek. "Namn och djur du vill vara" lek, genomgång av regler, ordredja, önskemål av resterande e-träffar
2. Träna självkänsla genom musik. Gissa låt, låtquiz med emojis
3. Träna självkänsla och gemenskap genom yoga. Inledning för yogan, yoga-pass
4. Träna självkänsla och social kompetens genom lek. Framtidsdrömmar, presentation av framtidsdrömmarna, avslutande lek.
5. Game on! Lek i form av spel Träna gemenskap och social kompetens. Pictionary, a-lar
6. Jag har styrkor! Positiv förstärkning Träna självkänsla och social kompetens. Styrkefigur, presentation av styrkefiguren, avslutande lek
7. Jag som superhjälte! Träna självkänsla genom drama. Superhjälten, presentation av superhjälten.
8. Yogasagor 2. Träna självkänsla och gemenskap genom yoga. Inledning för yogan, yoga-pass
9. Träna social kompetens genom drama. Gissa känslan, pantomim med emojis, planering av sista träffen.
10. Avslutning av e-klubben. Positiv förstärkning. Avslutning av e-klubben enligt planerna i träff 9

Mera information om träffarna kan läsas här:

<https://www.theseus.fi/handle/10024/110973>

Under rubriken Spelregler har vi listat upp vad som är viktigt att ta upp samt varför. Vi har dessutom gjort underrubriker i form av Tystnadsplikt - vad innebär detta i en virtuell grupp, Avtal, Etiskt bemötande – vad man bör tänka på som handledare för en virtuell grupp, Vett och etikett - nätkommunikation ställer andra krav på hur man betar sig mot varandra jämfört med en kommunikation i verkliga livet, samt en Teknik-rubrik där man kan lista upp länkar till nerladdningssidor för te.x. skype eller förklara hur sociala medier fungerar.

Avtal

AVTAL OM TYSTNADSPLIKT

Jag har tagit del av informationen om tystnadsplikt under vårt första möte och genom att underteckna detta avtal förbinder jag mej härmed att inte utlämna uppgifter om enskilda personliga förhållanden, vilka kommit till min kännedom genom deltagande av denna e-club.

Dessa bestämmelser gäller även efter det att denna grupp upphört.

Ort & Datum _____

Namnteckning _____

Handledaren kan enkelt skicka ut ett avtal som deltagarna skall signera före gruppen börjar diskutera för att gruppmedlemmarna enkelt skall förstå vikten av tystnadsplikten.

Avdelningen för vård och det sociala området
Projektbeskrivning för examensarbeten

Projektets namn: e-clubbing med barn, unga, familjer och seniorer
Projektansvarig lärare: Bodil Julin
Projektbeskrivning: <u>Bakgrund</u> Digitala serviceformer designas och utvecklas för att komplettera och delvis ersätta traditionella serviceformer inom social- och hälsovård. För barn, unga och föräldrar som växt upp i en digitaliserad värld är tillgången på snabbt stöd en nödvändighet. Socialt stöd och digital gemenskap ses som en naturlig del i tillvaron. För seniorer erbjuder digitala serviceformer en möjlighet att aktivera sig och integreras i den digitala världen.   <u>Syfte</u> Syftet med e-klubbarna är att främja hälsa, välbefinnande och delaktighet hos barn, unga, familjer och seniorer samt att genom stöd av likställda stärka deltagarnas egna resurser.   <u>Utförande</u> Inom examensarbetet utarbetas ett koncept för e-klubbar som en ny serviceform för resursförstärkande arbete. Studerande utgår från material som hittills producerats inom projektet och färdigställer strukturer och innehåll för e-klubbar för barn, vuxna och närståendevårdare; föräldrar och äldre.   <u>Förväntade resultat</u> Projektet förväntas resultera i ett övergripande koncept med färdiga målgruppsinriktade modeller för e-klubbar som finns tillgängliga på projektets hemsida och lanseras på konferensen <u>Mångprofessionell social- och hälsovård hösten 2017</u>.   Partners: Folkhälsan. Projektet är fondfinansierat.
Projektid: 1.1.2016–31.12.2017
Lärdomsprovets kompetenser: I lärdomsprovet fördjupar studerande sina kunskaper och färdigheter inom ett till utbildningsprogrammet hörande centralt kompetensområde.   <u>Forskning och utveckling</u> Studerande kan systematiskt utveckla sitt yrkesområde och har förmåga att på ett vetenskapligt sätt presentera, diskutera och granska utvecklingsprojekt.   <u>Mångprofessionellt arbetssätt</u> Studerande kan utföra forsknings- och utvecklingsverksamhet i mångprofessionella team.   <u>Resursförstärkande intervention och aktion</u> Studerande kan tillämpa ett resursförstärkande perspektiv på utredning, utveckling och utvärdering av resursförstärkande yrkespraxis inom social- och hälsovård.   <u>Vårdvetenskapligt förhållningssätt</u> (för Utbildning till sjukskötare och hälsovårdare) Reflektion och tillämpning av vårdvetenskapens metaparadigm enligt utbildningsprogrammets instruktioner för vårdvetenskap.

Projektplanen uppgjord
(Åbo, 29.11.2016. Bodil Julin)